

AZ UNGI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1930. ÉVI JUNIUS HÓ 12-IK NAPJÁN
ÉS AUGUSZTUS HÓ 26-IK NAPJÁN
TARTOTT KÖZGYÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:
KÓMIVES SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

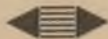
A „KÁLVIN”-NYOMDA NYOMÁSA, BEREKSZÁSZ 1930.

AZ UNGI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1930. ÉVI JUNIUS HÓ 12-IK NAPJÁN
NAGYKAPOSON TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

VIII.
2196.

SZERKESZTETTE:
KŐMIVES SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

A „KÁLVIN“-NYOMDA NYOMÁSA, BEREKSZÁSZ 1930.

AZ UNGI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1930. ÉVI JUNIUS HÓ 12-IK NAPJÁN

NAGYKAPOSON TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Szücs István esperes, Bernáth Zoltán egyhm. gondnok,
mint elnökök,

Maksa József, dr. Magda Sándor, Nyomárkay Sándor és
Ujlaki Sándor papi, —

Kovács Dániel, dr. Herczegh Károly és dr. Kiss Bálint,
világi tanácsbírák,

Dr. Sutka István egyházmegyei ügyész,

Kömives Sándor papi,

Koncz Gyula és Móré Gábor világi jegyzők.

Bakcsy Gyula, Balogh Sándor, Benkő Lajos, Bodnár La-
jos, Csomár Béla, Egyed Béla, Gecse Géza, Gencsy Béla,
Gönczy Pál, Haraszy Károly, Jósvay Dénes, Juhász Imre,
Kálniczky János, Móré Elek, Nagy Géza, Nyitra Lajos, Rác
József, Sallay Gyula és Varga József lelkészek,

Gecse Endre segédlelkész,

Szanyó Sándor és Tóth Miklós tanítóképviselek.

Varga Péter bési, Hegedüs András csapi, Balázs Mihály
felsőröcse-sárosmezői, Tóth Bertalan gálocsi, Jesó István is-
kei, Balogh F. János mokcsakerészi, Eszterhay Károly nagy-
kaposi, Szanyi István palágyi, Sólyom István szürtei, Kovács
Péter salamoni, Köblös István csepelyi és Szalánczy István
vajkócmátyóci egyházi képviselők.

1. Esperes áhitatos fohással emelte a lelkeket Istenhez, az ő mindenkéhez szükséges segédelmét és áldását kérve a közgyűlés tanácskozására. Egyházmegyei gondnok, a közgyűlés világi elnöke megnyitja a tanácskozást.

2. Közgyűlés a fenti névsor szerint megalakul, távolmaradását igazolta Szakal István, Hegyi György, Verebélyi József és Pataky Pál.

A közgyűlés megjelent tagjai igazoltatnak; ügyész javaslatára kimondja a közgyűlés, hogy mivel az E. T. I. t. c. 51. § d. pontja értelmében egyházmegyénkben minden anya-, társ- és missziói egyházközség presbitériuma csak egy-egy képviselőt küldhet ki em. közgyűlésünk alkotó tagjául, ha valamelyik egyházközség megbízólevelében több egyén is meg van nevezve, a megbízottak közül az első helyen megnevezett lesz az em. közgyűlés szavazati és tanácskozási joggal bíró alkotó tagja.

3. Hivatkozással a múlt gyűlés jegyzőkönyvének 2. sz. kgy. határozatára.

Közgyűlés tudomására hozza az egyházközségek előjáróinak, hogy ha az egyházmegyei közgyűlésen képviseltetésükről nem gondoskodnak, az elmaradókat rendbirsággal fogja sújtani.

4. A bírósági ügyek letárgyalásának ideje délelőtt 11 órára tüzetik ki.

5. a) Napirend előtt olvastatott főtiszteletű Péter Mihály püspök urnak múlt évi em. közgyűlésünkről hozzá intézett távirati üdvözlésünkre írott válasza.

Közgyűlésünk a Főpásztorunk szerető szivéből fakadó meleg szavakat hálás köszönettel veszi tudomásul és míg a főtiszteletű Püspök urnak Egyházunk közérdeke és így a mi érdekünkben is folytatott fáradhatatlanul buzgó munkálkodását élénk figyelemmel és őszinte elismeréssel kíséri, Őt állandó ragaszkodásáról és szeretetéről újból biztosítja.

5. b) Az elmúlt 1929 év szeptember hó 12-én tartott egyházmegyei közgyűlés 4/14 számú határozatával szavazást rendelt el papi főjegyzői, papi tanácsbírói, világi főjegyzői és világi jegyzői állásra. A szavazatok beadattak s a szavazatbontó bizottság 1929 évi október 22-én a szavazatokat felbontván

megállapította, hogy a papi főjegyzői állásra beadott 28 szavazat közül Kőmives Sándorra 18 szavazat esett, ezzel a szavazatok abszolút többségét nyervén el, papi főjegyzőül megválasztott, míg a többi állásokra, miután általános többséget senki sem nyert, pótszavazás elrendelése vált szükségessé. Mégpedig papi tanácsbírói állásra Ujlaki Sándor (13) és Kőmives Sándor (7), világi jegyzői állásra Móré Gábor (9), Ladányi Zsigmond (4) és id. Papp Lajos (4) között.

Közgyűlés Kőmives Sándort megválasztott papi főjegyzőnek jelenti ki. Kőmives Sándor, mint helyettes főjegyző eddig is bizonyosságát adta nagy munkakészségének, sokoldalú tevékenységének s így arravalóságának, miért is őt közgyűlés a legszebb reményekkel üdvözli, tőle a hivatalos esküt kiveszi, hivatalába beiktatja, működéséhez Istennek áldását és megsegítő kegyelmét kéri.

Megválasztását a főtiszteletű egyházkerületnek tisztelettel bejelenti.

5. c) A CCXXV. sz. esperesi körlevéllel, múlt évi 4/14. sz. kgy. határozat értelmében elrendelt pótszavazás alkalmával beérkezett 27 érvényes szavazat. Szavazatot nem adott Nagyszeretva három esetben. A szavazatok közül kapott a papi tanácsbírói állásra : Ujlaki Sándor bajánházi lelkész 24 szavazatot, a világi főjegyzői állásra : Koncz Gyula nagykaposi mérnök 26 szavazatot és a világi jegyzői állásra : Móré Gábor homoki birtokos 23 szavazatot. Szavazatbontó bizottság megállapította, hogy mindahárom jelölt elnyerte a szükséges általános többséget.

Közgyűlés a beadott érvényes szavazatok általános többsége alapján Ujlaky Sándor bajánházi lelkészt papi tanácsbíróul, Koncz Gyula eddigi világi jegyzőt világi főjegyzőül és Móré Gábort egyházmegyei világi jegyzőül elválasztottnak jelenti ki, tőlük hivatali esküt az egyházi törvények rendelkezése értelmében kiveszi, őket új tisztségükben szeretettel, jóreménységgel üdvözli és munkálkodásukra Istennek áldó és megsegítő kegyelmét kéri.

5. d) Elnökség előterjesztésére közgyűlés az üresedésben levő egyházmegyei bizottsági tagságokra egyhangu határozattal megválasztja : a számvevőszék

tagjaiul : dr. Kiss Bálint vil. tbirót és Kőmives Sándor papi főjegyzőt, az egyházmegyei nyugdíjintézeti és közalapi bizottságba ugyancsak a papi főjegyző választatik meg.

5. e) Az 5. b) sz. határozat értelmében és Ujlaki Sándor lemondásával megüresedett két papi jegyzői állásra

Közgyűlés szavazást rendel el, melynek meghirdetésével az esperes urat, a beérkezett szavazatok felbontásával az állandó szavazatbontó bizottságot, az esetleg szükségessé váló pótszavazások elrendelésével ugyancsak az esperes urat megbizza.

5. f) A szavazatot nem adott nagyszeretvai egyház lelkészét esetenként 20—20 korona rendbirság megfizetésére kötelezi az egyházmegyei közgyűlés.

6. Olvastatott az esperesi évi jelentés :

»Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés !

Egyházunk kebelébe tartozó gyülekezeteinknek **hit- és erkölcsi életéről, iskolai ügyeinkről, szervezeti, vagyoni állapotáról** szóló jelentésemet, kapcsolatban a statisztikai adatokkal a hozzám beérkezett egyházlátogatási jegyzőkönyvek adatai alapján arról a 9 hónapra terjedő időről, mely legutóbbi közgyűlésünk és jelentéstételem óta eltelt, a következőben van szerencsém a Nagyt. Egyházmegyei Közgyűlés elé tisztelettel előterjeszteni :

I. Hit és erkölcsi élet.

A. Isteni tisztelet.

Az isteni tisztelet ünnep és vasárnapokon délelőtt és délután ígehirdetéssel (d. e. prédikáció, d. u. biblia, vagy kátémagyarázattal) minden gyülekezetben megtartatik. Hétköznapokon minden reggel van isteni tisztelet (ének és könyörgéssel) gyülekezeteink nagy többségében, bűnbánati heteken estvére is. Kivételt képeznek a következő egyházak : Ásvány, melynek ez idő szerint nem lévén temploma, hétköznapi isteni tisztelet csak nyáron tartatik a parókiális udaron. Tarnócon a lelkész teljes munkaképtelensége miatt a hétköznapi isteni tisztelet szünetel. Minajban, Csepelyben, Veskócon, Vajkócon, Bótfalván, Szirénfalván, Mogyoróson, Vízokán hetenként kétszer, Gálocsban téli időben minden reggel, nyár-

ban hetenként négyszer tartatik isteni tisztelet. Pinkócon telen szintén minden reggel van isteni tisztelet, a szorgos nyári munkaidő alatt azonban szünetel. Solymoson, Sárosmezőn nem lévén előkönyörgő-tanító, a hivek vasárnaponként maguk tartanak ének és imádságból álló isteni tiszteletet. Olyan egyházunk tehát, ahol hétköznapi isteni tisztelet egyáltalában nem tartatott volna, **egy sem volt.** Tarnócot kivéve, hol ezt a fent említett sajnós körülmények indokolják meg. A hivek az istenházát mindenütt kellő, sőt némely helyen, főként **a szlovák egyházakban, nagy buzgósággal látogatták.**

Az isteni tiszteletek nyelve természetesen a magyar gyülekezetekben magyar, a szlovákokban szlovák. Szlovák ajku gyülekezetek : Lucska, Solymos, Szeretva, Vizsoka, Felsőrócsse, Sárosmező, Jenke, Kereszt, Bező, Zahar, Pinkóc, Pályin. Ez utóbbi egyházban, melynek tagjai majdnem fele részben régi magyar nemes családok ivadécai, minden harmadik vasárnap magyar nyelvű istentisztelet tartatik.

Az iskolásgyermekek Ásványt, Lucskát és Felsőrócsét kivéve, mindenütt felvezettetnek a templomba. (E helyeken nincs felekezeti tanítónk.)

Az iskolából kikerült felserdült ifjuság mindenütt gyakorolja a templomot.

A »fennmarasztás« és katekhizálás szokásban van még N.-Szelmencen, Nyarádban, Gállocsban.

Házi istentiszteletek tartása majdnem minden egyházból jelentve van. Kérdés azonban, mit értenek a »házi istentisztelet« alatt?... Biblia és énekes könyv is van minden házban, ami ha csakugyan úgy is van, dicséretes dolog.

A keresztelés templomban történik Salamonban, Csapon, Szürtén, Kisráton, Minajban, Bاتفán, Pallóban, Szelmencen, Bésben, Vajánban, Bajánházán, Vizsokán, Szeretván, Pályinban, Lucskán, Felsőrócsén, Sárosmezőn, Jenkén, Kereszten, Bezőben, Zaharban és Pinkócon. Templomban és paplakon : Tarnócon, Botfalván, Vajkócon, Nagykaposon, Nyarádban, Gállocsban, Palágyban, Csicsserben és Mokcsakerészen. Lelkészlakon : Csepelyben.

Egyházkelés szokásban van : Vajkóc, Szeretva, Vizsoka, Pályin, Solymos, Lucska, Felsőrócsse, Sárosmező, Jenke, Kereszt, Bező, Zahar és Pinkócon. A többi egyházakban is az a szokás, hogy a betegágyból felkelt anyák elsőben is a templomba mennek.

Az urvacsora mindenütt bűnbánati hét után hatszor osztatik ki évenként. Betegeknék bármikor kiszolgáltatik minden egyházban.

A lelkészek most már mindannyian eleget tettek az 1926 évi egyházkerületi gyűlés 8. sz. 6. pont alatt foglalt rendelkezésnek, t. i. az urvacsoraosztásnál nagyobb részük a tiszánineni egyházkerület régi ágendás könyvében foglalt kérdéseket, másrésztük pedig az egyetemes Konvent által készített, az 1911 évi konventi gyűlés 107. számú határozatának mellékletében K. IV. 3. sz. alatt található és a Ravasz-féle Ágendákba felvett hitvalló és fogadástartevő kérdéseket használja.

A konfirmandusokat a lelkészek oktatják nemcsak az anyaegyházakban, de a filiákban levőket is, akik a közelfekvő filiákból átjárnak oktatásra az anyaegyházba. A konfirmáció tanítás az egyházakban különböző ideig tart, Salamon, Szürte, Kistrát, Bátfa, Palló, Bajánháza, Palágy, Viszoka, Jenke, Kereszt, Sárosmező és Bezőben 6 hétig, Nyarád, Gálóc és Bésben 8 hétig, Csicsér, Vaján, Pályin, Solymos, Lucska és Felsőröcsén 10 hétig, Szelmenc, Szirénfalva, Ásvány és Pinkócon 3 hónapig, Mokcsa-Mogyoróson 4 hónapig, Vajkócon hetenként 2—3 órán, Csapon januártól Áldozócsütörtökig, Minajban novembertől Áldozócsütörtökig, Csepely-Veskóc és Iskében egész iskolai éven át, Zaharban két hónapig tart az oktatás. Az oktatásnál a kistráti lelkész az 1814-ben kiadott régi »Vallástartevő katekizmust«, a felsőröcsői, bezői és pinkói lelkészek annak Rác-féle szlovák fordítását, a többi lelkészek a P. Cinke-félét használják. A konfirmáció idejére nézve még mindig nincs betartva az egyházkerületi rendelet Szelmenc-Szirénfalván, hol a reformáció emléknapja előtti vasárnapon és Lucska-Solymoson, hol az újbori urvacsoraosztás előtti vasárnapon tartatik a konfirmáció. A csicséri egyházban újkenyéri urvacsoraosztás előtti vasárnap tartatott s fog most is tartatni, de kénytelenségből, mivel a lelkész éppen amikor a konfirmáció oktatás és konfirmálás ideje van, a losonci theológiai akadémián tart előadásokat. A konfirmálás a 14 éves korban történik, Zahart kivéve, hol a konventi és egyházkerületi rendelet ellenére a gyermekek 12 éves korban konfirmáltattak. Emléklapot, illetve bibliát mintegy 18 egyházban kapnak a megkonfirmáltak.

A házasságok tisztán egyháziilag köttetnek: Csap, Salamon, Ásvány, Szürte, Kistrát, Veskóc, Csepely, Vajkóc, Bátfa,

Palló, Csicsér, Bajánháza, Viszoka, Szeretva, Pályin, Lucska, Solymos, Felsőröcse, Sárosmező, Jenke, Kereszt, Bező és Zaharban. Egyházit és polgárit is kötnek : Minaj, Tarnóc, Botfalva, Kapos, Szelmenc, Szirénfalva, Nyarád, Gállocs, Palágy, Bés, Iske, Vaján, Mokcsa és Mogyoróson. Egyházi megáldást nem vett igénybe Ásványban és Vajánban egy-egy házasságot kötött pár.

A temetések mindenütt az udvaron tartatnak, predikáció, vagy oráció és bucsuztatóval, gyermek felett többnyire ének és imádsággal. A temetéseken a gyülekezeti ének sehol sem marad el, még akkor sem, ha énekkar szerepel is. Ez a helyes, mert mikor temetünk, istentiszteletet tartunk, melynek alkotórészeit az éneklés, imádkozás és ígéhirdetés képezik. A gyülekezeti tagoknak ezek mindenikében tevőleges részt kell venniök, t. i. imádkozni, ígét hallgatni és énekelni. Temetés egyházi szertartás nélkül sehol sem történt.

Saját temetője van az egyháznak Salamonban, Ketergényben, Veskócon, Csepelyben, Vajkócon, Mokcsában, Mogyoróson, melyeket a tulajdonos egyházak gondoznak, t. i. saját módjuk szerint. Hítelveinkkel ellenkező szokás (temető kivilágítása halottak estéjén) csak Ásványból jelentetett vegyes vallású házasok részéről. A vasárnapi munkaszünet minden egyházban megtartatik.

B. Pásztori és belmissziói munka.

A belmissziói munkáról, melytől pedig várhatjuk a »Bethesda vizének megmozdulását«, egyházi közéletünknek minden irányban való megújhodását, felrissülését, sajnos, még most sem mondhatom, hogy az minden egyházban megindult volna. Erre vallanak az egyházlátogatási jegyzőkönyvek feljegyzései. Ezek szerint vallásos összejövetelek tartatnak 20 egyházban, u. m. Csap, Salamon, Szürte, Kistrát, Minaj, Tarnóc, Vajkóc, Nagykapos, Nagyszelmenc, Nyarád, Gállocs, Palágy, Csicsér, Bés, Vaján, Bajánháza, Szeretva, Pályin, Jenke, Pinkócon. Nem tartatnak 18 egyházban : Ásvány, Csepely, Veskóc, Bátfa, Palló, Botfalva, Szirénfalva, Iske, Mokcsa, Mogyorós, Lucska, Solymos, Felsőröcse, Sárosmező, Kereszt, Zahar és Viszokán. Igaz, hogy ezen gyülekezetek némelyikében ennek a munkának akadályai vannak. Némelyikben (mint Ásvány, Csepely), nincs helyiség az összejövetelre, nehézen meg a »magvető« keze nehezedett meg a több, mint fél-századon át folytatott magvetés munkájában (Lucska). Má-

sutt ismét a testi belegség lankasztja a léleknek munkára való készségét (Iske, Csepely), néhol meg a munkás hiányzik (Solymoson, Sárosmezőn, Vízokán nincs tanító), de az én ítéletem szerint ez egyházaknak legalább felében nincsennek ilyen akadályok, mert nehánynak közülök van munkaképes »magvetője«, ahol pedig, — mint a filiákban, — nincs helyben lelkész, van előkönyörgő tanító, akinek az egyházépités munkája szintén kötelessége.

Vasárnapi iskola van : Szürte, Vajkóc, Gállocs, Csicsér, Mokcsa, Szeretva, Pinkócon. Vallásos egyesületek vannak 7 egyházban : u. m. Csapon ifjusági egyesület 60 taggal, nőegylet 48 taggal, konfirmándusok köre 28 taggal. Szürtén : ifjusági egylet 25 taggal, Kistráton ifjusági egylet, Minajban leánykör 12 taggal, Kaposon leánykör 18 taggal, Gállocsban leánykör 12 taggal, Vajánban leánykör 14 taggal.

Gyülekezeti énekkar van : Csap, Salamon, Ásvány, Szürte, Veskóc, Botfalva, Nagykapos, Nyarád, Palágy, Csicsér, Bés, Vaján, Mogyorós, Jenke, Bező, Zahar = 16 egyházban. Csepelyben, Minajban, Vajkócon, Szelmencen a lelkész, Szeretván, Tarnócon pedig az állami tanító énekórákat tartanak s gyakorolják a hivekkel az énekeket. Nyarádon vegyes kar is van, a lelkész neje szervezte és vezeti.

Nincs énekkar : Kistrát, Bátfa, Palló, Szirénfalva, Gállocs, Iske, Bajánháza, Pályin, Lucska, Solymos, Felsőröcse, Sárosmező, Vízoka, Mokcsa, Kereszt, Pinkócon = 16 egyházban. Nagyobbbrészükben azért nincs, mert nincs aki vezesse. De egynehányban, mint Kistrátban, Pallóban, Szirénfalván, Pályinban, Kereszten énekvezérek vannak, akiknek az énekkar felállítását és vezetését már több egyházmegyei közgyűlés határozata kötelességükké tette. Énekórák tartása pedig mindenütt lehetséges.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés ! Az intenzív belmissziói munka teljesítésére, vallásos összejövetelek tartására, vallásos egyesületek, énekkarok szervezésére és vezetésére nézve már annyi kötelező határozatot hoztunk, hogy azoknak számát szaporítani talán nem is lenne az ügy komolyságához illő dolog. Épen azért ilyen irányu határozat hozatalát nem indítványozom. Ne határozzunk, hanem cselekedjünk !

A vallásos iratok magyar egyházainkban hol kisebb, hol nagyobb mértékben terjesztetnek. Szlovák egyházainkban

azonban erről keveset mondhatunk, mivel szlovák nyelvű vallásos irataink nincsenek. A »Szeretet« című vallásos lap járt: Salamonba 10, Ásványba 5, Csapra 35, Szürtébe 15, Kistrátba 10, Minajba 30, Veskóczra 14, Csepelybe 12, Vajkóczra 14, Bátfára 5, Pallóba 5, Tarnóczra 23, Botfalvára 5, Kaposra 20, Szelmencre 42, Nyarárdba 39, Gálócba 11, Csicserbe 20, Bésbe 10, Iskébe 10, Vajánba 20, Mokcsakerészbe 10, Bajánházára 20 és Pályinba 5, összesen: 395 példányban (tavaly 420). A vallásos iratok, újságok nélkülözhetetlen eszközeink a belmissziói munka teljesítésében, épen azért ezeket munkánk sikere érdekében terjesztenünk kell.

Szektáriusok (salvisták, ruszelisták) vannak szlovák gyülekezeteinkben, Lucskának fiókegyházaiban, Jenkén (2), Bezőben, Zaharban, Pinkócon. Hogy mennyien vannak az egyes gyülekezetekben, arról az egyházlátogatási jegyzőkönyvek csak Jenkéről közölnek adatot, pedig erre szükség lett volna, hogy lássuk, vajjon számuk növekedőben, vagy apadóban van-e. Valamint arról sincs semmi feljegyzés, hogy ezekben a gyülekezetekben a presbitérium tett-é és teszen-é valamit a szekták terjedésének megakadályozására. Egyedül Jenkéről van jelentve, hogy ott vallásos összejövetelek tartatnak.

Törvénytelenül együtt élők, vagy vizáلكodó házaspárok sehonnét sem jelentettek.

Felekezetenkivüliek vannak: Ásványban 3, Salamonban 3, Vizokán 1.

A gyülekezet szegényeiről Csapon a nőegylet, Bátfán, Szelmencen, Gálócban, Csicserben a »Szegény-alap«, Pallóban, Kaposon a presbitérium, egyebütt a politikai község gondskodik.

A presbiterek mindenütt hiven buzgólkodnak előjárói kötelességeik teljesítésében s igyekeznek jó példával járni a gyülekezeti tagok előtt. Csupán a veskóci egyház presbitereiről van jelentve, hogy »az egyház és iskola ügyeit nem eléggé védi!... Ez után a jelentés után jóleső érzéssel olvasom, hogy **Balázs Ferenc** tarnóci presbiter több, mint 40 éve, **id. Pócs Ferenc** és **Pócs János** bátfai presbiterek 30 éve szolgálják igaz hűséggel egyházukat, méltókká téve magukat gyülekezetük elismerésére és a mi elismerésünkre is. Indítványozom, hogy ennek jegyzőkönyvünkben kifejezést adjunk.

Rossz szokások, tömeges bűnök (iszákosság, káromkodás, torozás, egyke) sehonnét nem jelentettek. Szinte hihetetlen-

nek látszik, hogy magyar népünk a külföld előtt is ismeretes rossz szokását, a káromkodást pl. olyan könnyen levetkezte volna, hogy az most már közöttte egészen hallatlan dolog lenne, vagy hogy a nemzetsorvasztó »egyke«-rendszer, melynek Bés és Iske vidékén való terjedéséről a közelmúlt években jelentés tétetett, olyan hamar és könnyen megszűnt volna! ? Vajha úgy lenne !!

De ha rossz szokásokról nem tesznek említést az egyházlátogatási jegyzőkönyvek, emlékeznek arról a minden gyülekezetben meglevő jó szokásról, hogy az urasztalára a kenyert és sokszor a bort is egyik házban a gondnok, a másikban a presbiterek, legtöbb helyen pedig felváltva hívek adományozzák.

A hívekben a hitbuzgóság, áldozatkészség mindenütt kellemő mértékben nyilvánult meg, egyedül a bési egyházban van megjegyezve, hogy ott Isten dicsőségére adakozni »nincs szokásban.«

A gyülekezetben meg van a bekességés jó viszony, egyedül a csapi egyházban zavarta meg azt az a körülmény, hogy az egyház előjárósága a lelkészlakás építésére kivetett s nagy részben még be nem fizetett rendkívüli egyházi adókat közigazgatási uton igyekszik az adósoktól behajtani.

A minaji, lucskai, jenkei egyházakhoz tartozó szórványokban a gondozást az illető lelkészek hűséggel teljesítik. Az új énekes könyv a jelentések szerint — templomban és iskolákban majdnem kivétel nélkül minden gyülekezetben használatba vétetett. A szlovák egyházakban az amerikai református szlovák énekes könyvet használják.

II. Iskolaügy.

Az iskolaügyekkel most nem foglalkozom tüzetesen, mivel azokról a nemsokára megejtendő iskolalátogatásokról felvett jegyzőkönyvek alapján az egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök ur fog a legközelebbi egyházmegyei közgyűlésen jelentést tenni. Csupán annyit említek meg, hogy a vajáni, palágyi egyházak II. iskolát állítottak fel és azokba ideiglenes tanerőket alkalmaztak. Egyházmegyénkben ez idő szerint 15 rendes és 7 ideiglenes tanító működik. Nincs a tanítói állás betöltve 4 egyházban, u. m. Lucskán, Solymoson, Felsőröcsén és Vízokán.

III. Egyházkormányzat.

A presbitérium mindenütt teljes számmal bir, sőt néhol, — mint Szirénfalván, Veskócon, — a népesség arányán és az egyházmegye megállapításán felüli is a számuk ; mindakét leányegyházban 15 tagból áll a presbitérium. A gyűlések jegyzőkönyvei mindenütt rendben vannak, ugyszintén az iktató, postakönyv, egyházmegyei, kerületi, konventi jegyzőkönyvek, levéltár, pecsétek, egyházládája is.

Költségvetés, adókimetés, választók névjegyzéke mult évről meg lettek erősítve. A presbiterek gyűlésekre a szlovák egyházakban általában szószékbeli hirdetés útján, a többi egyházakban írásos meghívóval hivatnak meg.

Az egyházlátogatási jegyzőkönyv 56. kérdésére : »Nincs-e a levéltárban történeti becsü darab ?«, minden egyházban ez a felelet adatott : »nincs«. És hogy nincs, annak nem az az oka, hogy talán idők folyamán elkallódtak volna, hanem az, hogy a mi elődeink az ilyen történeti beccsel biró adatokat az egyházakból összegyűjtve, előrelátó bölcsességgel az egyházmegye levéltárába helyezték el. Épen ezért most csupán a nyarádi egyház levéltárában található egy a templom adományozásáról szóló fontos irat és a csicseri egyházéban egy XVII. századból való okmány. Az anyakönyvek mindenütt rendben vannak, pontosan vezetnek. Legrégibb anyakönyv a lucskai 1607. évtől.

IV. Egyházi vagyon.

Minden egyháznak van ládája, iratszekrénye, — tűzálló szekrénye csak a csicseri egyháznak.

Vagyonleltára minden egyháznak van és vezetik.

Műkincsek, műemlékek vannak Minajban : egy aranyozott ezüst kehely 1609-ből, Szürtén káté 1700-ból, Tarnócon két boros kanna 1726, egy kenyértányér 1692-ből, Kálvin Intituciói 1559-ből. Kaposon Erdélyi emléktábla a templom falában és ugyanott egy 1788-ból való felírtas kötábla. Nyarádban egy cintányér és pohár 1697-ből. Szelmencen aranyozott ezüst kehely 1650-ből. Palágyon »Árpádház« korabeli templom a XIII. századból és egy P. Horváth Mária által sajátkezüleg himzett urasztali terítő, aranyozott ezüst kehely 1643-ból. Mokcsában két kehely (aranyozott, ezüst) egyik 1650, másik 1677-ből. Csicserben egy aranyozott ezüst ke-

hely 1658-ból, Pályinban egy kehely a XVII. századból, Szeretván templom a XIII. századból, egy kehely és tányér 1620-ból. Pinkócon egy kehely 1739-ből. Bátfán régi góthikus templom alatta sirbolttal, mely a »tudomány és egyház buzgó pártfogóinak« — pálóci Horváth Simon és Máriának hamvait foglalja magában.

Tőkepénzek, ahol vannak, kellőleg vannak biztosítva.

Az egyház értékei (urasztali készletek stb.) Salamonban a templomnak külön tűzmentes helyiségében, Veskóc, Botfalva, Szirénfalva, Mogyorós, Solymos filiákban a gondnoknál, Palágyban, Gálócson a templomban, egyebütt a lelkészlakon őriztetnek.

A lelkési könyvtár kötetei mindenütt megvannak.

Az egyházak ingatlanai, ahol ilyenek vannak, általában bérlet útján kezeltetnek.

Egyházi épületek száma : Csapon 5, Ásványban 4, Salamonban 9, Szürén 10, Kistráton 8, Minaj 5, Csepely 4, Veskóc 4, Vajkóc 7, Palló 7, Bátfa 5, Tarnóc 4, Botfalva 4, Nagykapos 11, Nyarád 9, Nagyszelmenc 7, Szirénfalva 4, Palágy 10, Gálocs 5, Mokcsakerész 7, Mogyorós 5, Vaján 12, Iske 5, Csicsér 9, Lucska 8, Solymos 5, Pályin 9, Szeretva 7, Bajánháza 6, Vizsoka 4, Bező 12, Zahar 4, Pinkóc 7. Összesen : 250.

Épületek közül Pallóban a templom elavult (ujnak építése tervben), Nyarádban a templom (már renoválják), Bezőben a templom (szintén renoválják), Pinkócon a templom javítást igényel, Vajkócon szinte ;Csepelyben, Sárosmezőn, Szirénfalván, Jenkén a melléképületek, Kereszten az iskola.

Az épületek most már minden egyházban kellő értékig vannak biztosítva, ahol az értékelés csekély volt, pl. Palágyban, egyházmegyei utasítás szerint feljebb emeltetett.

Adók hátrálékban vannak : Salamonban (a tanító adóhátráléka nincs teljesen kifizetve), Botfalván az egyházé, Nagyszelmencen (kis részben a lelkészé), Palágyban a tanítóé, Vajánban a belhivatalnokok elmúlt évi adóját nem fizette ki az egyház.

Az egyházi adó most már mindenütt az E. T. II. t. c. 21. § 5. pontjának rendelkezése szerint szedetik. Az egyházi adózás kulcsa : Ásványban, Csapon, Gálócson, Mokcsakerészen, Mogyoróson, Iskében templomi székek, a többi egyházakban földbirtok, illetve család és földbirtok után van megállapítva. Egyházi adóhátrálék van a múlt évről : Salamonban 10 szá-

zalék, Csapon 33 százalék (?), Ásványban 60 százalék, Csepelyben, Veskócon (behajtás alatt), Tarnócon, Kereszten 10 százalék, Lakárton 12 évi hátralék van kint.

Lelkészfizetés hátralék csupán Ásványból, tanítói Veskócról van jelentve.

Az egyházi tisztviselők készpénzben kapják járandóságukat: Salamonban, Minajban, Tarnócon, Vajkócon. Pénzben és természetben: Ásványban, Csapon, Kistrátban, Csepelyben és Botfalván, egyebütt termények és szolgálmányokban.

Az egyházi adó középarányosa: Csapon 45 K, Ásványban 69, Salamonban 62, Szürtén 90, Kistráton 150, Minajban 28, Csepelyben 50, Veskócon 97, Vajkócon 30, Pallóban 56, Bátfán 36, Tarnócon 25, Botfalván 60, Nagykaposon 165, Nyarádban 140, Nagyszelmencen 54, Szirénfalván 83, Palágyban 130, Mokcsakerészen 32, Mogyoróson 126, Vajánban 90, Iskén 112, Bésben 52, Csicsserben 108, Lucskán 60, Solymoson 45, Pályinban 145, Nagyszeretván 91, Bajánházán 66, Viszokán 108, Felsőröcsén 30, Sárosmezőn 30, Jenkén 30, Kereszten 50, Bezőben 116, Zaharban 30, Pinkócon 70 K. Legnagyobb Nagykaposon 165, legkisebb Tarnócon 25 korona.

Aranykönyve van az egyházközségnek Csapon, Palágyban, Nyarádban és Felsőröcsén.

A gyülekezetek tagjainak főoglalkozása földmivelés, Csapon vasutasok is vannak nagy számmal.

V. Személyi statisztika.

Egyházmegyénk kebelébe 28 anya, 2 társ, és 8 leányegyház tartozik. Összesen 38 egyházközség. Működött ezekben az elmúlt év folyamán 27 rendes és 1 segédlelkész (Gálocs).

VI. Személyi változások.

a) Az egyházkerületen.

Egyházkerületünk ujonnan választott kormányzói, főtiszteltü Péter Mihály püspök ur és Tornallyay Zoltán főgondnok ur elfoglalták hivatalukat. Beiktatásuk 1929 november 12-én, Rimaszombatban tartott egyházkerületi közgyűlés keretében, igazán impozáns lefolyású ünnepségek között történt. Hivatalukat elfoglalva egyházkormányzói működésüket meg is kezdték. Püspökünk mindjárt hivatalba lépésekor olyan nagy és fárasztó, de eredményeiben kétségen kívül egyházi közéletünkre, gyülekezeteinkre üdvös hatása, áldástho-

ző főpásztori munkára határozta el magát, amely még a leg-erősebb emberi szervezetet is kemény próbára teszi. Pedig már ő is közel van az »Ótestamentomi árokhöz«, amint egy régi jeles egyházi írónk (Dobos János) az emberi életkor 70-ik esztendejét nevezi. Elhatározta, hogy a kormányzása alá tartozó gyülekezeteket főpásztori látogatásban fogja részesíteni. Ezt a látogatást már meg is kezdte. Sorra látogatja — amint a lapokból is olvassuk — elsőbben is a gömöri egyházmegye gyülekezeteit, elnöktársával, kerületi főgondnokunkkal.

Segítse Isten Őt apostoli munkájában, adjon neki erőt, kitartást, hogy nemes és jó szándékát, a főpásztorsága alá tartozó nyájaknak felkeresését minden egyházmegyében megvalósíthassa !

b) Az egyházmegyében.

Egyházmegyénk tisztkarában történt változások :

Kömives Sándor papi jegyző (Pataky Pál helyett) papi főjegyzővé, Ujlaki Sándor papi jegyző (néh. Ráczkövy János helyére) tanácsbíróvá, Koncz Gyula világi jegyző (Galgóczy Gyula helyére) világi főjegyzővé és Móre Gábor világi aljegyzővé választattak. Hivatalukat eskütétellel most fogják elfoglalni.

A lelkési karban annyi változás történt, hogy Nyitray Dezső tarnóci segédlelkész tussai rendes lelkésszé választatván, Tussára távozott.

A pallói egyház Nagy Miklóst, a bési Gecse Annát, a palági Pataky Dezsőt alkalmazta ideiglenesen tanítóul. Mindhármukat, akik érettségizett egyének, állásukba ideiglenes minőségben beerősíttem.

VII. Elnöki előterjesztések.

1. Palági lelkési díjlevél ügye.
2. Pataky Pál teljesen munkaképtelenné lett tarnóci lelkész nyugdíjaztatási ügye.
3. A kistrati egyház a mult év folyamán elköltötte a következő alapokat

a) Templomalap	— — —	9733.10 korona.
b) Iskolai könyvtáralap	— —	54.50 „
c) Urasztali alap	— — —	971.40 „
d) Harangalap	— — —	2947.70 „

Összesen : 13706.70 korona.

Ezekon kívül 322 véka magtári életnemüt.

4. Egyházmegyei könyvtár s levéltár ügye.

»Furcsa eset, de megesett«, hogy az ungvári egyház »egyházmegyei« könyvtárunkat és levéltárunkat az egyházmegye költségén az ungvári parókhia udvarán épített **könyvtár** helyiségből »kilakoltatta«, s a helyiséget káplánlakásul elfoglalta... Egyházmegyénk főjegyzője a levéltárban az egyházm. monografiájának megírásához adatok után akarván kutatni, a hírünk s tudtunk nélkül ekként kilakoltatott ievéltárat az ungvári templomban, annak karzatán találta meg, — a »Csáky szalmája« szerint való rendben elhelyezve!... Esperes szükségét látta annak, hogy könyvtárunk s különösen történeti szempontból nagybecsű adatokat tartalmazó levéltárunk elkallódástól való megmentése s biztonságba való helyezése iránt azonnal intézkedjék. Ugyanezért megbizta Kőmives Sándor főjegyző urat, hogy veszélyben forgó közvagyonunkat eddigi kezelőjétől az ungvári lelkész urtól vegye át és szállítsa ki magához Vajánba és vegye gondozásába, — ami a levéltárra vonatkozólag már meg is történt. Ez ügyben a további intézkedés a jelen közgyűlésnek feladata leend.

5. A csapi egyház 111.500 korona adóssággal van terhelve, ezzel szemben a kintlevő egyházi adóhátrálék tartozás mintegy 90.000 korona.

Nagytisztelelű Egyházmegyei Közgyűlés!

Ezekben bátorkodom egyházmegyénk gyülekezeteinek hit- és valláserkölcsi életéről, vagyoni állapotáról, iskolaügyeiről szóló jelentésemet az egyházlátogatási jelentések alapján a nagytisztelelű Egyházmegyei Közgyűlés elé tisztelettel betérjeszteni. A kép, mely a nem színezett, de a valóságnak megfelelő száraz adatokból lelki szemeink elé rajzolódik, ha minden részletében nem teszen is ránk kellemes benyomást, mert hiszen vannak rajta lehangoló sötét foltok, színezések is, — de egészében véve a mai, anyagias, önzésbe merült s erkölcsileg annyira degenerálódott világban mégis inkább megnyugtató, mint lehangoló. Az egyháziasság, a vallásos buzgóság a mi népünknel nem csak a templomba járásban, az istentiszteleti cselekmények gyakorlásában, de külső áldozatosságban is megnyilatkozik. Ezt bizonyítják a nagy költségbe kerülő új tanítói állások szervezése, iskolák, templomok építése. Istennek hála! nálunk a templomokat nem »leépítik« (a ma divatos helytelen kifejezés szerint), mint a nagy Szovjetbirodalomban, hanem »építgetik«, mint a nyará-

di, pallói, bezői és sároozmezői egyházakban, melyek erre a célra épen a jelen napokon sok ezereket áldoznak...

Adminisztrációnális ténykedéseimről, melyek a mindennapi életben előforduló ügyek elintézéséből állottak, s mint ilyenek a közérdeklődésre igényt nem tarthatnak, nem tartom szükségesnek számot adni. Hivatalom naplójának lapjai tehetnek bizonyosságot róla, hogy — mint a közügyek szolgájára -- reám nézve is »minden napnak meg volt a maga terhe.« De »terhemet könnyüvé, igámat gyönyörűségessé tette« az isteni kegyelem, mely nekem erőtelen öreg szolgának anyaszent-egyházam szolgálatában segítségemre volt.

Magamat a nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek kegyes jóindulataiba ajánlom....«

Közgyűlés az esperesi jelentést tudomásul veszi, annak nagy gondossággal, mindenre kiterjedő figyelemmel történt megkészítéséért elismerését és köszönetét fejezi ki, — a jelentésben foglalt egyes javaslatokra a következő határozatokat hozza :

1. Kötelezőleg elrendeli, hogy a gyermekek megkonfirmálása az egyházi főhatóság rendelkezése értelmében a zahari leányegyházban is csak a 14 éves életkorban történhetik.

2. Kötelezőleg elrendeli, hogy a filiákban téli esteken a tanítók kötelesek vallásos összejövetelek tartására.

3. Pallóban, Szirénfalván és Kereszten az egyházi énekkar megszervezendő.

4. A szlovák egyházak lelkészei és presbitériumi elköteleztetnek a szekták terjedésének megakadályozását célzó intézkedések megtételére. E tárgyban az egyházmegyei missziói bizottság előadójától, Kálniczky János bezői lelkész urtól véleményes javaslatot és jelentést vár a közgyűlés.

5. Elismeréssel veszi tudomásul egyházmegyei közgyűlésünk, hogy Balázs Ferenc tarnóci presbiter több mint 40, Pócs János és id. Pócs Ferenc bátfai presbiterek 30 éve szolgálják igaz hűséggel egyhá-

zukat. Kinccsel és arannyal jutalmazni nem áll módunkban, de biztosan hisszük, hogy Isten áldása és a hiven végzett kötelesség felemelő öntudata istenországának e hü munkásait bőven megjutalmazza.

6. Botfalva és Vaján az adóhátralékok kifizetéséről jelentést tegyenek.

7. Salamon, Csap, Ásvány, Csepely és Veskóc egyházi követeléseik behajtását szorgalmazni kötelesek. Ennek megtörténtéről az egyházlátogató bizottságnak tegyenek jelentést.

8. Az ásványi lelkész és veskóci tanító díjlevélszerinti járandóságainak teljes rendezéséről jelentést vár a közgyűlés.

9. A zahari egyházi gondnoki számadásainak felülvizsgálására Egyed Béla jenkei lelkészt küldi ki a közgyűlés, kinek jelentését a jövő gyűlésre bevárja.

10. A kistráti egyház elköltött alapjainak visszaállítása céljából az egyház számadásainak felülvizsgálására Kovács Dániel em. számvevő küldetik ki, jelentését a közgyűlés bevárja.

11. A csapi egyház adóssága ügyében vizsgálat megejtése és az egyház anyagi helyzetének szanálása érdekében javaslat tétel céljából közgyűlésünk Kovács Dániel és papi főjegyző személyében küld ki bizottságot, jelentésüket bevárja.

7. Olvastatott az egyházmegyei számvevőszék évi jelentése az 1930 évi április hó 11. napján Csicsserben tartott számvevőszéki gyűlésről. E szerint :

a) Az egyházmegyei pénztárban kezelt alapítványok, alapok és tőkék :

A z a l a p i t v á n y, a l a p, v a g y t ő k e p é n z

Sorszám	m e g n e v e z é s e	folyó évi				vagyon 1929 december 31-én							
		bevétele		kiadása		készpénz		kihelyezett tőke		kamat- követelés		összesen	
		kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	korona	f.
1	Horváth Mária és Simon alapítvány	—	—	—	—	36.894.53	28.976.26	7.918.27	244.837.10	4.647.70	—	—	257.403.07
2	Horváth Mária és Simon házalap	—	—	—	—	39.487.52	37.603.—	1.884.52	189.800.—	320.—	—	—	192.004.52
3	Egyházmegyei Özvegyárva Tár.	—	—	—	—	18.868.12	13.914.71	4.953.41	115.695.—	2.715.70	—	—	123.364.11
4	Közigazgatási pénztár	—	—	—	—	15.561.80	13.440.10	2.121.70	13.972.35	438.23	—	—	16.532.28
5	Horváth M. sírboltalapítvány	—	—	—	—	1.399.98	71.—	1.328.98	6.500.—	260.—	—	—	8.088.98
6	Gyülestartási alap	—	—	—	—	1.503.39	137.38	1.366.01	13.738.—	685.—	—	—	15.789.01
7	Könyvtáralap	—	—	—	—	271.38	30.—	241.38	3.000.—	—	—	—	3.241.38
8	Leánynevelő-intézet alap	—	—	—	—	609.01	62.—	547.01	6.200.—	85.—	—	—	6.832.01
9	Szabó András alapítvány	—	—	—	—	150.—	80.—	70.—	1.000.—	—	—	—	1.070.—
10	Ásványi lelkész-alapítvány	—	—	—	—	776.32	1.—	775.32	100.—	8.—	—	—	883.32
11	Ásványi egyházi tőke	—	—	—	—	546.53	3.—	543.53	300.—	—	—	—	843.53
12	Ifj. Gencsy Ferenc alapítvány	—	—	—	—	232.—	20.—	212.—	2.000.—	—	—	—	2.212.—
13	Tóth Lajos harang-alapítvány	—	—	—	—	1.047.73	30.—	1.017.73	3.000.—	120.—	—	—	4.137.73
14	Pinkóci lelkész-alapítvány	—	—	—	—	241.05	26.75	214.30	2.650.—	112.—	—	—	2.976.30
15	Korláth—Jeney—Balogh alapítvány	—	—	—	—	720.75	7.—	713.75	700.—	—	—	—	1.413.75
16	Szeretvai egyházi tőke	—	—	—	—	1.232.80	10.—	1.222.80	60.—	—	—	—	1.282.80
17	Zsiró István alapítvány	—	—	—	—	529.23	504.60	24.63	960.—	32.—	—	—	1.016.63
18	Halász Mihály alapítvány	—	—	—	—	716.33	505.—	211.33	500.—	—	—	—	711.33
19	Bernáth Zoltán alapítvány	—	—	—	—	2.964.50	1.645.—	1.319.50	3.750.—	—	—	—	5.069.50
	Összesen :					123.752.97	97.066.80	26.686.17	608.762.45	9.423.63			644.872.25

b) A Pálóczi Horváth Mária és Simon alapítvány múlt évi

Bevételei :	— — — — —	36.894.53 K
Kiadásai :		
kölcsönkihelyezés	— — —	16.500.— „
Em. főjegyző 1929 évi fizetése	—	1.000.— „
Em. ügyész 1928 évi fizetése	— —	1.000.— „
Em. pénztáros 1929 évi fizetése	—	2.400.— „
Em. számvevő 1929 évi fizetése	—	1.000.— „
Segélyek	— — — — —	1.100.— „
Tulfizetett kamat visszatérítése	—	100.— „
Esperes 1929 évi fizetése	— —	500.— „
Eseperesi levélhordó fizetése	—	50.— „
Ablakrödönyök a pénztári hivatalos szobára	— — — — —	2.970.— „
1 ⁰ / ₁₀ költség a közíg. pénztárnak	—	2.356.26 „
		<hr/>
		Összesen : 28.976.26 K

Közgyűlés az em. pénztár 1929 évi zárszámadásait a számvevőszék javaslata alapján megerősíti és jóváhagyja, pénztárosnak a számadás kötelezettsége alól a felmentést a törvényes szokások értelmében megadja és a számadásnak a P. Horváth Mária és Simon alapítványra vonatkozó részét felülvizsgálás és tudomásulvétel végett a főtiszteletű Egyházkerületre felterjeszti.

c) Egyházmegyei pénztárosnak a pénztárhelyiség betörés és tűzkár elleni biztosítása érdekében tett intézkedései

tudomásul vétetnek és a tűzbiztosítási díj összegének, valamint a készítettett spaletták és ajtók beszerzési költségének a folyó évi számadás keretében törént elszámolása jóváhagyást nyer.

d) Az egyházmegyei özvegyárvatár régi segélyezettjei és pedig özv. Szöllőssy Gyuláné, özv. Szöllőssy Ferencné, özv. Szabó Lászlóné, Morvay Ilona és Bacskay Erzsébet részére a Tár. pénztára terhére ez évre is 500 koronás külön rendkívüli segélyt állapít meg és utal ki a közgyűlés.

e) Pártolólág terjeszti be a számvevőszék Pataky Pál ungtarnóci lelkész 1000 korona rendkívüli segély kiutalása iránti kérelmét.

Közgyűlés a Pataky Pál részére ez évben is 1000

korona rendkívüli segélyt utal ki a P. Horváth alapítvány jövedelméből.

l) Pártolólag terjeszti be a számvevőszék a kereszti egyház kérelmét, melyben az egyházi építkezései során igénybe vett egyházmegyei építészeti szakértő költségeinek fedezésére rendkívüli segély kiutalását kéri.

Közgyűlés a kereszti egyház kérelmét teljesíti és a kérvényben említett célra a szükséges összeget a P. Horváth alapítvány jövedelme terhére kiutalja.

g) Számvevőszék beterjeszti Pataky Pál ungtarnóci lelkész 7000 korona rendkívüli kölcsön kiutalása iránti kérelmét.

Közgyűlés a kérelmet nem teljesítheti.

h) Számvevőszéknek az Enyedy Lajos és Papp István régi egyházmegyei járulék tartozásának törlésére vonatkozó intézkedése

Jóváhagyással vétetik tudomásul.

i) Maksa Etelka kaposi lakos süket tanítói árva részére a P. Horváth alapítvány terhére 300 korona egy-szersmindenkori rendkívüli segélyt utal ki a közgyűlés.

j) Erdélyi Mihály IV. éves theológus a Szabó András alapítvány kamatait kéri.

Közgyűlés kérvényezőnek az alapítvány 1930 évi kamatait 70 korona összegben kiutalja.

k) A vajáni egyház 10.000 korona összegű egyházmegyei tartozása kamatainak elengedését kéri.

Közgyűlés az elmúlt évben saját erejéből iskolát épített, rendkívül sok adóssággal küzdő egyháznak kérelmét kivételesen teljesíti és em. adósságuk egy évi kamatát 700 korona összegben elengedi.

l) A nyarádi egyház templomépítés céljára 10.000 korona, a csepelyi egyház épületeinek renoválására 2000 korona segély kiutalását kéri.

Közgyűlés az 1929 évi 27/d. kgy. számú határozatban foglaltak értelmében a kérelmeket nem teljesíti. A templomot építő nyarádi egyház segélyre való jogosultságát azonban előjegyzésbe veszi és nyilvántartja.

8. Egyházmegyei énekkar elnöke jelenti, hogy az énekkar a tagok részvétlensége miatt a szétzúllás határán áll. Kéri a közgyűlést, hogy megfelelő intézkedések megtétele ál-

tal az énekkar fennmaradását biztosítsa.

Közgyűlés fájó szívvel veszi tudomásul a jelentést és elhatározza, hogy ezentul »Értekezlet« címén a nagytt. esperes ur hívja egybe minden hónapban az egyházmegye lelkészeit, tanítóit és világi tisztviselőit. Ezen értekezletek keretén belől fognak az ének-órák is megtartatni. A megjelenés minden tagra kötelező, igazolatlan elmaradás az egyházmegyei értekezlet alapszabályai értelmében fog büntettetni.

9. Olvastatott az egyházmegyei Segélyegylet ügyvivőjének jelentése :

»Nagytiszteletű Esperes Ur! Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés! Ez alkalommal Segélyegyletünk ötödik évi működéséről kell jelentést tennem. Mindenek előtt szükségesnek tartom felhívni a figyelmet azon körülményre, hogy egyletünk elmúlt évi működéséről szóló az a számadás, melyet ez alkalommal jóváhagyás végett beterjeszteni szerencsém van, nem nyújt, mert nem is nyújthat tiszta képet az egylet **jelenlegi** helyzetéről. Éppen azért, hogy mégis tisztán láthassunk a dologban, szükségesnek tartom az elmúlt év történetével kapcsolatban ennek az évnek eddigi történetét is ismertetni és legalább kivonatosan belefoglalni jelentésembe az egyesület jelenlegi vagyoni állapotának kimutatását is.

Segélyegyletünk kifejlődéséhez fűzött reményeim mindjárt az I. sz. segély kiutalása után teljes egészükben valóra váltak. Alig kezdtük meg a Ráczkövy János lelkésztestvérünk elhalálása következtében esedékessé vált II. sz. száz koronás részlet befizetését, amikor előbb az abauji, majd a Kárp. ungi testvéregyházmegyék lelkészi kara lépett be testületileg, utódaikra is kötelező érvénnyel egyletünk tagjai közé. Ennek következménye, hogy az alapszabályaink 3. §-ában előirt 100-as taglétszám ez idő szerint már be van töltve.

Tagjaink ez idő szerint I. Kötelezőleg : Ungból 50, Abauból 27, K. Ungból 10. II. Jogositott tag 13, összesen 100

A tagok közül lelkész 75, tanító 19, világi 6, összesen 100 tag.

De nemcsak a tagok létszáma tekintetében hozott jelentős változást az elmúlt év, hanem nagyjelentőségűvé vált az az egylet feladata, célkitűzése és egész szervezete tekintetében is.

Nevezetesen mikor egyletünket megalakitottuk, egyetlen cél lebegett a szemünk előtt : segíteni akartunk azokon, akik arra a legnagyobb mértékben rá voltak utalva, akiken még akkor nem segített és nem akart segíteni senki : az özvegyeinken. A segítségnyújtásnak azt a módját találtuk ki, hogy özszeraktuk a segílyt olyan feltétellel, miszerint ugyanazt az összeget, amit mi adunk másnak, majd annak idején, kamat nélkül ugyan, de meg nem csonkítva, visszakapják majd utódainktól a mi maradékaink is. Önzetlenségünknek az volt a főbizonyosága hogy nem tettünk különbséget ifjak és öregek között, egyenlő szívvvel — egyenlően akartunk adni mindenkinek.

Amikor egyletünket megalakitottuk, akkor szükség volt erre és így volt rá szükség. Azóta változott a világ. Eppur si muove... megmozdultak — sokára — a kőnél keményebb szívek is. Megértük, hogy végre a mi özvegyeinket és árvainkat is elismerték nyugdíjra jogosultaknak és felvették őket — legalább már papíron — a nyugdíjintézet segélyezettjei közé. Ez tette lehetővé, hogy segélyegyletünk célkitűzése tekintetében már magunkra is gondolhattunk és különösen a fiatalabb tagok részéről minduntalan felhangzó panaszokat és kifogásokat tanácskozás tárgyává tehattük, s végül is az érdekelt egyházmegyék véleményének meghallgatása után legjobb meggyőződésünk szerint oly alapos változtatást tettünk szabályzatainkon, miszerint méltán hivatkozhatunk arra, hogy ha nem nyújtunk is tagjainknak, — legalább egyelőre — annyit, mint amennyit első elgondolásunk szerint akartunk, de viszont lehetővé tettük, hogy az egyleti tagság kivétel nélkül mindannyiunkra nézve eléggé kedvező feltételű **életbiztosítássá vált**. Nevezetesen legfeljebb 60 száz koronás részlet befizetése után az egylet 41-ik segélyezettje már levonás nélkül kapja meg a tizezer koronát. Ezt a kedvező eredményt az előre befizetett részletek és a folytonosan növekvő tartalékalap időközi kamatai teszik lehetővé.

Ehhez azonban feltétlenül szükséges, hogy a tagok között hátrálékos, vagy késedelmes fizető ne találtassék.

Az egyesület anyagi helyzetét megalakulástól a mai napig a következőkben ismertetem:

A) Segélyezési pénztár:

	Bevétel	Kiadás
I. sz. befizetés 71 tag per 100 korona	7.1000 K.	
Ráczkövy Jánosné (I. sz.) segélye		6.300 K.
Tartalék alapra utalva		800 K.
	<hr/>	
	7.100 K.	7.100 K.
II. sz befizetés 94 tag 100 koronájával	9.400 K.	
Leírás 6 be nem töltött hely (Palágy, Bárcá, Csécs, Bódvavendégi lelk. Pallói tanító és vil. aljegyző	600 K.	600 K.
Keresztury Károlyné (II. sz.) segélye		9.200 K.
Tartalékalapra utalva		200 K.
	<hr/>	
	10.000 K.	10.000 K.
III. sz. befizetés címén befolyt	8.300 K.	
Kint levő követelés	1.700 K.	1.700 K.
IV. sz. részletre előre fizetve	100 K.	
Banki betétben rendelkezésre áll		8.400 K.
	<hr/>	
	10.100 K.	10.100 K.

B. Tartalékalap.

I. sz. segélyből	800.— K.	
II. sz. segélyből	200.— K.	
Egyházmegye (Üngi) adománya	242.30 K.	
Betétkamatok 1930 január 1-ig	574.50 K.	
Két drb. napló		72.— K.
Felszólítási nyomtatvány és boríték		75.— K.
Alapszabályzat 500 példány		185.— K.
Tartalékalap tisztavagyona bankbetétben		1.484.80 K.
	<hr/>	
	1.816.80 K.	1.816.80 K.

Jelentésemnek tudomásulvételét és a mellékelt megvizsgált számadások alapján a multra vonatkozólag számadás kötelezettsége alól felmentésemet tisztelettel kérve vagyok

Vaján, 1930. évi június hó 3-án

alázatos szolgájuk

Kömives Sándor

a segélyegylet ügyvezetője.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, a Segélyegyletnek multra vonatkozó számadásait jóváhagyja és megerősíti.

10. A kárpátaljai Ungi egyházmegye közgyűlése olyan bizottság kiküldetését kéri, mely hivatva lenne megállapítani a két egyházmegye közös vagyonának kezelési módját és a jövedelem megosztásának kulcsát. Tudatja, hogy ők a maguk részéről már ki is küldtek e célra bizottságot egyházmegyéjük elnöksége, ügyésze, papi főjegyzője és pénztárosa személyében. Feladatává tétetett ezen bizottságnak az egyházmegyei vagyon eddigi kezelésének felülvizsgálása és ellenőrzése is.

Közgyűlésünk ragaszkodni kíván azon elvi jelentőségű határozatahoz, mely a magyarországi egyetemes konvent 1926. évi 68. jkv. számú határozatával is egybevágó felfogás szerint azon az állásponton van, hogy a P. Horváth Mária és Simon végrendelete értelmében a P. Horváth-alapítványnak nem a »régii« Ungi egyházmegye területén levő egyházközségek«, hanem az »Ungi Református Egyházmegye«, mint egység a végrendeleti hagyományosa és tulajdonosa. Ennek következtében a Kárpátaljai egyházkerülethez csatlakozott, bár azelőtt a »volt Ungi egyházmegyéhez« tartozott egyházak sem mint egyes egyházközségek, sem mint új egyházmegye, ez alapítvány tőkevagyonához tulajdonjogot nem formálhatnak, sem a tőkevagyon megosztását, sem a jövedelméből bármilyen kulcs szerinti köteles részese-dést, sem az alapítvány kezelése ellenőrzésének jogát nem követelhetik. Éppen ezért, de még azért is, mivel új egyházi törvényeink az alapítványok tulajdonjogának elbírálására vonatkozólag alapvető intézkedéseket (»Rezolúció«) foglalnak magukban, egyházmegyei Közgyűlésünk az egyházi törvények szentesítésének idejéig a javasolt bizottság kiküldetését nem tartja időszerűnek.

11. A gömöri egyházmegye 1929. évi október 26-án tartott közgyűlésének 28. sz. a. határozatát, mely szerint a **beretkei** árvaház javára minden rendes lelkész és rendes tanító hivataloskodás tartama alatt évenként 120 koronát és minden gömöri gyülekezet (anya-, társ-, leány- és fiókegyházak) évenként lélekszám szerint 20 fillért tartozik befizetni, — tudomásulvétel és hasonló határozat hozatala céljából megküldötte egyházmegyénknek.

Közgyűlés elismeréssel veszi tudomásul a gömöri egyházmegye lelkész és tanító karának, valamint gyülekezeteinek krisztusi szeretettől és áldozatkészségtől áthatott nemes elhatározását, mellyel a beretkei árvaház fentartásához oly tekintélyes összeggel járul önmagá megadóztatása által; az erre való elkötelezetést maga is mélyen érzi, sőt egyházmegyénk, mint ilyen, e tekintetben már meg is tette kötelességét. — A gömöri egyházmegye határozatának érdemi része felett azonban csak később kíván döntení, megelőzőleg az ügyet megtárgyalás és ajánlattétel végett átteszí az egyházmegyei egyesülethez, valamint a gyülekezetek presbitériumaihoz.

12. A Beregi és Gömöri egyházmegyék közgyűlésének az Ungi Monográfia megrendelésére vonatkozó határozatát közgyűlésünk tudomásul veszi.

13. a) Olvastatott a főtiszt.Püspök urnak 233/1929. és 402/1929. számú körlevele a kápláni kongrua kiutalásáról és a lelkészek nyugdíj iránti kérvényének felterjesztéséről.

Tudomásul vétetnek.

13. b) Egyházkerületünk 1928 november 12-én Bácsy Gyula beretkei lelkészt missziói lelkészül megválasztotta, fizetésének fedezetéül a gyülekezetek minden husvét első napján a perselyt e célra tegyék ki, továbbá Bácsy Gyula feljogosítatik, hogy körutja alkalmával a nevezett célra gyűjtéseket rendezhessen az egyházkerületi pénztárba való beszolgáltatás kötelezettsége mellett.

Tudomásul szolgál.

14. Olvastattak a főtiszteletű egyházkerület 1929. évi őszi közgyűlésének határozatai:

a., 11/1. sz. határozat az egyházmegyei közgyűlések megtartásának idejéről.

Közgyűlés az egyházkerületi közgyűlés rendelkezéseit tudomásul veszi, de ragaszkodik azon határozatához, hogy egyházmegyénkben ezután is két közgyűlés tartassék évenként, oly módon, hogy az első minden évben legkésőbb Husvét csonka hetén, a második legkésőbb augusztus 15-én legyen meg-megtartva. Ennek lehetővé tétele végett az egyházlátogatások legkésőbb márciusban elvégezendők. A

látogatások megtartásának esetleges akadályai következtében az esperes évi jelentése a II. gyűlésre is maradhat.

b) a 11/3. sz. eker. határozat rendelkezését, mely szerint a losonci theológia fenntartására évenként lélekszám után $\frac{1}{2}$ kg. buza adó fizetendő.

Közgyűlésünk tudomásul veszi.

c) a 11/8. sz. eker. határozatra megújítja egyházmegyénk azon minden lelkészre fegyelmi eljárás terhe alatt egyaránt kötelező intézkedését, hogy a 14 évet betöltött gyermekek hitvallástételi ünnepélye mindenütt feltétlenül Áldozócsütörtökön a délelőtti istentisztelet keretében tartassék meg.

d) a 13. sz. eker. kgy. határozatban foglaltakra elkötelezi közgyűlésünk az ásványi egyházat egyházi épületei tűzkárbiztosítási összegének tetemes felemelésére. E határozat keresztülviteléről jelentést vár; egyben kimondja, hogy addig is, míg ez megtörténik, tűzvész esetén az esetleges károkért az egyházközség presbitériuma egyetemlegesen agyagilag felelős.

e) a 63. sz. eker. határozata értelmében a népiskolai hitoktatás céljaira a Kovács Alajos-féle tankönyv is használható.

15. Esperes jelenti, hogy megbizta Kőmives Sándor egyházmegyei főjegyzőt az egyházmegyei levél- és irattárnak az ungvári lelkésztől való átvételével és elszállításával. Berkezett jelentés szerint az átvétel megtörtént és Ungvárról elszállítva ideiglenesen a vajáni lelkész irodájában talált elhelyezést, ahol annak feldolgozása már munkában is van. Szükségesnek tartja hogy az értékes régi irásokat tartalmazó egyházmegyei levél- és irattár megfelelő helyen gondosan rendeztessék és az esperesi irattár anyagával bővítve továbbra is szakszerűen kezeltsék.

Közgyűlés a jelentést helyesléssel veszi tudomásul, a levél- és irattár rendezésével és további kezelésével Kőmives Sándor papi főjegyzőt bizza meg, megőrzésről pedig úgy kíván gondoskodni, hogy az a vajáni lelkész hivatalos helyiségében találjon állandó elhelyezést. E helyiségnek a kívánt célra megfelelő átalakításával Koncz Gyula egyházmegyei

szakértőt bizza meg a közgyűlés, kinek jelentését az elvégezendő munkálatokról a jövő gyűlésre bevárja.

16. Ugyanaz jelenti, hogy az ungvári lelkész, Komjáthy Gábor esperes urtól az egyházmegyei könyvtár kiadására vonatkozólag azt a választ kapta, hogy hajlandó az egyházmegyei könyvtárat egyházmegyénknek kiszolgáltatni.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, az egyházmegyei könyvtár átvételével, elszállításával s ideiglenesen Vajánban elhelyezésével Kőmives Sándor papi főjegyző bizatik meg. Ugyancsak az ő feladata lesz a könyvtár elrendezése. A megtett intézkedésekről és a könyvtár állapotáról közgyűlésünk a következő gyűlésre jelentést vár.

17. Egyházmegyei számvevő jelentése az egyházak 1929. évi számadásairól:

»Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Tisztelettel jelentem, hogy az 1929. évre vonatkozó egyházi számadásokat az egy Botfalva leányegyház kivételével minden egyház, vagyis összesen 28 anya és 9 leányegyház betervezte. A hozzám érkezett számadásokat számszerűleg és nyugtákkal összehasonlítva megvizsgáltam s a számadásokra vezetett észrevételezéssel megerősítésre ajánlom. Vannak példásan vezetett számadások, de vannak hevenyészett, úgynevezhető »robot«-ban összeállított számadások is. Ez utóbbi különösen a fiatalabb lelkésszel bíró egyházaknál fordul elő. Kérem azért a nt. Egyházm. Közgyűlést, hogy ismételten utasítsa az egyházakat, miszerint a csoportosított számadásba vagy egyenként vezessék be a bevételi és kiadási tételeket, vagy ahol több nyugtát vezetnek egy tétel alatt, azokat fűzzék össze, helyes számozással lássák el, mert vannak olyan számadások, melyeknél egy tétel alatt 10—15 kiadás is szerepel, de a nyugták nem annál a tételnél, s nem helyes számozással más-más helyen vannak elhelyezve. Sőt néhol egy nyugta 3 számozással is el van látva. Az ilyen számadást alig lehet jól, tüzetesen megvizsgálni.

Ilyen esetek fordulnak elő Csepely és Veskóc egyházaknál, de szórványosan más helyeken is. — Nagyszeretván pénztári maradványul 1.136.68 kor. van feltüntetve, míg a nyugták alapján én 1.438.68 fillért állapítottam meg. Pallónál 4.150.70 helyett 4.240.70 fillért. — Az egyházlátogatók felkérendők, hogy az em. számvevő által a számadásokra tett ész-

revételeket s módosításokat a helyszínen felülvizsgálva, a hiányokat ott hozzák rendbe.

Elszomorító a csapi egyház anyagi helyzete. Ott már az egyház adósságai oly magasra felszaporodtak, hogy az anyagi tönkremenés szinte elkerülhetetlen. Ide egy bizottság lenne sürgősen kiküldendő, mely bizottság a helyszínén kísérelné meg, hogy miként lehetne ezen egyházat az anyagi végromlástól megmenteni.«

Közgyűlés az em. számvevő jelentését tudomásul veszi, az egyházak 1929 évre vonatkozó számadásait a reájuk vezetett észrevételekkel megerősíti és jóváhagyja. Minden egyházra nézve kötelezőleg kimondja, hogy

1. Ha a jövőben valamelyik egyház jóváhagyásra beterjesztett számadásai ellenőrizhető világos összeállítás és számszerű helyesség tekintetében kifogás alá esnek, azokat megfelelően összeállíttatni és helyesbítettetni az egyház költségén a helyszínére kiszálló számvevővel fogja.

2. A csoportosított számadásba minden bevételi és kiadási tétel külön-külön vezetendő be, összevonni csak a tárgyilag teljesen egyező tételeket szabad (Isten dicsőségére tett adományok, meszelés, iskolaszolga-fizetés stb.) de ez esetben a reájuk vonatkozó külön-külön nyugták egybefűzve, ugyanazon számmal ellátva mellékelendők.

3. Minden nyugta két számot visel: a csoportosított számadásban megjelölt nyugtaszámot és a gondnoki napló sorszámát. A nyugta és a gondnoki napló összege közötti esetleges eltérés a nyugtához fűzött felvilágosítással igazolandó.

4. Nagyszeretva és Palló a számadásaiban mutatkozó hiány eredetéről köteles a számvevőnek felvilágosítást adni, azt az utasítások értelmében helyesbíteni. Erről közgyűlésünk a számvevő jelentését várja.

5. Utasítja közgyűlésünk az egyházlátogató bizottságokat annak ellenőrzésére, hogy az egyházak előző évi számadására a számvevő által rávezetett megjegyzések és utasítások keresztül vezettettek, az esetleges hiányok rendbehozattak-é, vagy sem. En-

nek megtörténtéről az egyházlátogatás jegyzőkönyvében jelentés teendő.

18. Esperes jelenti, hogy a botfalvai egyház tőkevagyonának összeírása, az 1929 évi gondnoki számadás lezárhatása céljából az egyház volt gondnokával az elszámolás megejtése és a számadás felülvizsgálása végett általa a helyszínére küldött Kőmives Sándor papi főjegyző jelentése szerint a tőkevagyon összeírása, a leszámolás, a számadásokban mutatkozott hiány helyreptőlása és a számadások felülvizsgálása megtörtént. A beérkezett jelentés szerint a számadások jóváhagyhatók.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és a botfalvai egyház 1929 évi számadásait jóváhagyja és megerősíti.

19. Az ungtarnóci egyház nevében Balázs Bertalan gondnok panaszolja, hogy Pataky Pál lelkész évek óta tartó és gyógyíthatatlannak látszó betegsége következtében náluk az egyházi élet lassan elsorvad. Panaszait három irányban csoportosítja :

a) A lelkész nyugdíjaztatása érdekében mindez ideig nem történt semmi lépés, annak ellenére, hogy erre az egyházmegye elnöksége az egyházmegyei tisztikar értekezletének határozata alapján még a folyó év januárjában felszólította a beteg lelkész családját. Segédlelkészük nincs, helyettesítés útján a szükséges lelkészi szolgálatok megfelelő elvégzéséről gondoskodni nem lehet.

b) Hónapok óta teljesen szünetel a református növendékek hitoktatása úgy a tarnóci, mint az őri állami iskolában. A hitoktatás végzésével meg van ugyan bizva Pataky Dezső, jelenleg palágyi ideiglenes tanító, de őt ezen kötelezettség megfelelő teljesítésében palágyi elfoglaltsága megakadályozza. Csak Tarnócon 28—30 református gyermek karácsony óta nem részesül hitoktatásban, hanem »hittanóra helyett az utcán csatangolnak és ki vannak téve annak, hogy a hittan-órákat tartó görögkatholikus lelkész által más felekezetű hittanórákra édesgöttetnek be, míg a maguk vallásáról még azt sem tudják, hogy miben áll.«

c) Bejelenti, hogy a munkaképtelen beteg lelkész, vagy a rendkívüli beszolgálat végző lelkész által esetleg elkövetett mulasztások következtében az egyházat ért károsodásokért az egyház nevében az anyagi felelősséget nem vállalja.

Közgyűlés felszólítja a Pataky Pál ungtarnóci lelkész hozzátartozóit, hogy nevezettnek súlyos betegségből eredő állandó munkaképtelenségét hatósági orvos által állapíttassák meg és kérjék nyugdíjaztatását, ami ha 15 napi határidő alatt meg nem történék, közgyűlésünk a jelen határozat értelmében megbizza az egyházmegye elnökségét, hogy Pataky Pál ungtarnóci lelkész ellen szolgálatképtelenség címen a nyugdíjaztatási eljárást hivatalból haladéktalanul indíttassa meg.

20. Olvastatott Gecse Géza gálócsi lelkész kérelme, melyben gyakori gyengélkedése miatt magát a tarnóc-botfalvai lelkészi beszolgálat alól felmentetni kéri. Egyben kéri az eddigi beszolgálása díjának megállapítását és annak az egyházmegyei pénztárból való kiutalását, mivel »beszolgálási díj megfizetésére a tarnóci lelkész nehéz körülményei és helyzete miatt képtelen.«

Közgyűlésünk a gálócsi lelkész kívánságának jogosultságát teljes mértékben méltányolja és őt a tarnóc-botfalvai beszolgálat eddigi kötelezettsége alól felmenti. Ez irányban a jövőre nézve a tarnóci lelkészi állás megüresedésének idejéig átmenetileg úgy intézkedik, hogy az egyház adminisztrációját a minaji lelkész, a beszolgálatot pedig díjmentesen Botfalván a szürtei lelkész, Tarnócon a minaji, kistráti, gálócsi és vajkóci lelkészek felváltva végezzék. Tarnócon a beszolgálással megbízott lelkészek kötelesek a vasárnap délelőtti istentiszteletek megtartásáról is gondoskodni. A bűnbánatheti reggeli és vasárnap délutáni istentiszteleteknek egyszerűen (imádsággal) elvégzésére és a szükséges hitoktatás ellátására a Tarnócon kántorságot végző állami iskolai tanítót kéri fel közgyűlésünk.

Az eddigi beszolgálat díját, tekintve a tarnóci lelkész kivételes és még a mi egyházi viszonyaink között is egyedülállóan szomorú helyzetére: 1000 koronában állapítja meg a közgyűlés és miután egyházmegyénk annak az egyházmegyei pénztárból való kiutalására megfelelő fedezettel nem rendelkezik, e kérdésben oly módon kíván megoldást találni, hogy a multra vonatkozó beszolgálat díját a Pataky részé-

re jelen közgyűlésünk határozatával már kiutalt rendkívüli segélyből fedezi.

21. Felsőröcsén a község iskolát szándékozik építeni s az építendő iskola helyéül a község régi temetőjét jelölte ki. Ezen régi temető a lelkészi belsőség, illetve kerthez csatoltatott s azt a lelkész mintegy 70 év óta háborítatlanul birja. Telekkönyvileg a község nevéen áll. Lelkész az egyház nevében utasítást kér, vajjon átengedje-e az egyház a kérdéses (1250 négyszögöl) területet, vagy elbirtoklás címén ragaszkodjék annak tulajdonjogához ?

Közgyűlésünk érdemleges határozatot csak az egyházközség döntése után hozhat; utasítja azért a lelkészt, hogy ez ügyet presbitériummal és egyházközségi közgyűléssel tárgyalassa le s e határozatok kapcsán terjessze ismét a legközelebbi egyházmegyei közgyűlés elé. Felvilágosításként figyelmezteti az egyházat, hogy ha 40 évi háborítatlan birtoklást bizonyítani tud, úgy a kérdéses területet a községtől elbirtokolta.

22. Felsőröcsének egyházi pénztáros választás ellen beadott felebbezése a közigazgatási bírósághoz tétetett át.

23. Nagyszeretvai egyház, hivatkozva arra, hogy iskoláját fenntartani s két tanerőssé fejleszteni nem képes, iskolaépületének a község részére bérbeadását kéri engedélyeztetni.

Közgyűlés az ügyet azon értesítéssel adja vissza a községgel kötött ideiglenes szerződést először az egyházközség presbitériumának és közgyűlésének kell letárgyalnia.

24. A szirénfalvai iskola épületének bérbeadási ügye a szükséges előkészítés végett visszatartatik az egyház előljáróságának.

25. Szakal István lucskai lelkész kéri engedélyezését annak, hogy a) konfirmációi oktatást október hóban, a konfirmálást a reformáció emlékünnepén végezhesse; b) öreg korára való tekintettel mentessék fel a vallásos esték és énekórák tartásának kötelezettsége alól.

a) Közgyűlés az egyházkerület ama határozatának teljesítése alól, mely szerint a konfirmáció szerzése mindenütt Áldozócsütörtökön a délelőtti istentisztelet keretében végzendő, senkit fel nem oldhat, a kérelem erre vonatkozó része tehát nem tel-

jesíthető, a konfirmációi oktatást azonban az év folyamán bármikor végezhetik a lelkészek.

b) Közgyűlés a kérelmező indokait méltányolja s a felmentést megadja.

26. A főtiszteletű Püspök ur megfelelő intézkedés és jelentés tétel végett leküldte a csapi tanfelügyelőségnek hozzáintézett panaszát, melyben előadja, hogy a pályini egyház előjárósága a pályini elemi iskola igazgatóját templomából kitiltotta.

Közgyűlés a pályini presbitérium határozatát jóváhagyólag veszi tudomásul, mivel a határozat indokolásaa szerint a kitiltás nem az állami iskola igazgatójára, mint a gyermekeket istentiszteletre felvezető tanítóra, hanem a jelenlegi igazgató-tanító személyére vonatkozik, akinek a templomból való kitiltása a miatt vált szükségessé, mert a gyülekezeti isteni tiszteletet már több ízben megzavarta és általában vallás és egyházellenes viselkedést tanusít. — A presbitériumnak az E. T. I. t. c. 14. § k. pontja szerint kötelessége örködni afelett, hogy a templomi isteni tiszteleteken mindenen ékesen és jó renddel ténjenek.

27. Olvastatott 1929 évi egyházmegyei közgyűlésünknek a palágyi egyház lelkészi díjlevele ügyében hozott 25. sz. határozata, amely ellen »a palágyi egyház nevében és megbízásából« a palágyi gondnok és 8 presbiter sajátkezű aláírásával ellátott felterjesztéssel élt a főtiszteletű Püspök urhoz, melyben előadják és kérik, hogy ha a lelkészi javadalomhoz tartozó urbéres legelőrésről »eladott fának az árát, 74.430 koronát, az egyházunk javára kamatoztathatnánk, akkor a díjlevelet az eddigi tartalmában meghagyni felajánljuk.«

Közgyűlésünk a palágyi egyház felterjesztésében foglaltak és a közgyűlésen megjelent egyházközségi megbizottak előadásának figyelembe vételével egyhangu határozattal kimondja, hogy

1) palágyi egyház lelkészi díjlevelét a régi, 1907 január 6-án kelt formájában, változatlan szöveggel jóváhagyja és megerősíti,

2) hozzájárul ahhoz, hogy a díjlevél 8. 9. és 17 pontjaiban foglalt fizetéstételeknek ellenértéke, valamint a díjlevél 4. pontjában foglalt fizetéstétellel biz-

tosított faizási jog kártalanítása, az egyház által, a lelkészi javadalomhoz tartozó, urbéres legelőrészről eladott fa árából befolyt 74.430 korona tőkének jövedelmével fedeztessék mindaddig, míg ez a jövedelem a díjlevél említett tételeinek piaci értékét fedezi.

3) A tőke jövedelmének elértéktelendése esetén az egyház a lelkészi díjlevél szerinti jövedelem hiánytalan biztosítására köteles.

4) Ezen határozat értelmében a palágyi egyház lelkészi díjlevelének jóváhagyására közgyűlés az esperes urat felhatalmazza és a jóváhagyott díjlevelet a főtiszteletű egyházkerületnek megerősítésre tisztelettel ajánlja.

5) Nem zárkózik el az egyházmegye az elől, hogy az említett tőke az egyház által megfelelő ingatlan vásárlására felhasználtathassék.

28. A vajkóc-mátyóci egyház presbiteri és közgyűlés által megállapított új egyházi adókivetési kulcsot terjeszt be jóváhagyás végett, mely szerint az eddigi — igazságtalannak mutatkozott — osztályokba sorozás alapján való közteherviselést oly módon kívánja igazságosabb alapokra helyezni, hogy az egyházi adó évenként kivetendő összegének egyharmad részét családonként egyenlően, kétharmadát pedig vagyonarányában fogják az E. T. III. t. c.-ében foglalt rendelkezések figyelembe tartásával szétvetni.

Közgyűlés a vajkóc-mátyóci egyház új adókivetési kulcsát, mely az egyházi törvények rendelkezéseinek betartásával érvényes határozatok alapján állapított meg és fogadtatott el és ellene felebbezés nem adatott be, jóváhagyja és megerősíti.

29. Özv. Hornyák Mihályné ördarmai lakos panasolja, hogy férjének temetése alkalmával a tarnóci lelkész 450 korona összegű temetési stólat követelt és fizettetett vele.

Közgyűlés a panaszt további eljárás céljából az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz teszi át.

30. A) A nyarádi ref. egyház templomát bővíteni és renoválni óhajtván ahhoz terveket és költségvetést készítettett s a kihirdetett építési pályázat alapján a munkálatok elvégzésével Leskó János királyhelmei vállalkozót bizta meg.

Egyidejűleg a terveket és költségvetést az esperes urhoz felülvizsgálás és az előzetes építési engedély megadása végett

beterjesztette. Az egyházmegye építési bizottsága azokat felülvizsgálta a szükségesnek talált megjegyzéseket megtette s a terveket és költségvetést egészben véve helyesnek és kivitelre alkalmasnak találván az esperes urnak az előzetes építési engedély megadását javasolta. Ez ki is adatott s az építkezés folyamatban van.

A templom bővítése oly módon történik, hogy a jelenlegi templomhajó poligonális vége el lett bontva, a templomhajó meghosszabbítva s azon felül az ujonnan épült végen kétoldali kereszthajó építettett hozzá, amivel a templomhajó alaprajzban T alakú elrendezést nyert. Az egyház előljárósága emellett a bővítési megoldás mellett döntött, bár az egyházmegye mérnökszakértője a jelenlegi templomhajó 6.50 m-es kis szélessége és a templom kis volta miatt helyesebbnek és kivitelben olcsóbbnak talált volna egy olyan bővítést, amely a templomhajó kiszélesítésével lett volna megoldva.

Az említett bővítésen kívül a torony — és templomfalak megmagasbittatnak, a templomhajó boltozott mennyezetet kap, toronysüveg, a templom tetőszerkezete, fedés, ablakok, belső berendezés, stb. mind ujonnan lesznek készítve. A renoválás költsége 150.000 K. A kivitel stílusa egyszerű, izléses gótika. Ugy a terv, mint az egyház előljáróságának külön érdemeül kell feljegyezni, hogy a szószéket és az urasztalát minden külön rábeszélés nélkül, magától értetődő természetességgel tették oda, ahol annak lenni kell: a templomhajónak a főbejárattal szemközt levő végére.

Az egyházmegye építési bizottsága a megtett intézkedések jóváhagyását és a végleges építési engedély megadását ajánlja.

Közgyűlés ebben az értelemben határoz.

B) A bezöi egyház renoválja és részben átalakítja templomát. Hogy magához a munkához akár építészeti, akár technikai szempontból hozzászóljunk — attól sajnos rég elkéstünk; mivel maga az építkezés alaposan előrehaladott stádiumban van, míg a reá vonatkozó tervek és iratok csak két héttel ezelőtt érkeztek az esperes urhoz, úgy hogy az építési bizottságnak azt idejében felülbírálni nem állott módjában. Az építkezési ügyeknek ez a menete nem helyes és azon feltétlenül változtatni kell! Az egyházközségek többsége sajnos az egyházmegyében és annak szerveiben holmi gyámintézetet lát, amelynek gyámkodására ők — az ő hitük szerint — nincse-

nek rászorulva. Ez a gondolkodásmód pedig — különösen építési ügyekben — a leghatározottabban téves és káros ; hiszen pl. tudomásunk szerint egyházmegyénk egy községében sincs olyan egyháztág, aki egy benyújtott tervet építőművészeti szempontból felülbírálna s ahhoz mint szakember hozzá szólhatna. Az egyházmegye építési bizottsága éppen ezért elsősorban azért van, hogy építkezési ügyekben az egyházközségeket támogassa ; mint hozzáértő, objektív és minden külön díjazás nélkül az egyházközségek rendelkezésére álló szaktestület — az egyházközségek által elhatározott építkezések terveit tisztán építészeti és technikai szempontból felülbíralja ; rámutat az esetleges hibákra ; vigyáz arra, hogy a vállalkozók a költségvetésben és a megkötött szerződés sorai között az egyházközséget be ne csaphassák és főképpen az a célja, hogy a mi — bizony elég művészietlen — templomaink nivóját építészeti tekintetben biztosítsa. Nagyon természetes, hogy a bezőihez hasonló esetekben mindebből semmi sem válósulhat meg, s így az egész egyházmegyei engedélyezési eljárás formalitássá devalválódik.

Éppen ezért az em. építési bizottsága a következőket javasolja :

»Az egyházközségek előjáróságának fegyelmi és vagyoni felelősség terhe alatt meghagyatik, hogy a jövőben azoknál az építkezéseknél, amelyek tervek és költségvetés elkészítését kívánják (tehát : templomok, iskolák, paplakok, stb.) a készített tervet és költségvetést az építési pályázat meghirdetése ill. a munka kiadása **előtt** küldjék be az egyházmegye építési bizottságának, hogy annak idejében módja legyen azt felülbírálni és az esetleges hibákra vagy hiányokra rámutatni.«

Éppen itt a bezői egyház építkezési ügyénél lett volna szükséges az előzetes felülvizsgálat, mert ezzel a terven helyesbítések, a költségvetésben pedig megtakarítások lettek volna elérhetők. Maga a munkálat a következő főbb teljesítményeket foglalja magában : új boltozatos mennyezet, teljes új belső berendezés, karzatok, új lépcsőház a hátsó karzathoz, külső- belső vakolás, stb. Az építési összeg cca 160.000 K.

Mivel a betervezett költségvetés és a megkötött szerződés az egyház érdekeit az építkezéssel kapcsolatban kellően biztosítja, az em. építési bizottsága a beküldött szerződés jóváhagyását és az építési engedély megadását javasolja.

Közgyűlés az építési bizottság által betervezett

javaslatot határozattá emeli. A bezöi egyház megkötött építkezési szerződést jóváhagyja és az építési engedélyt utólagosan megadja.

C) A sárosmezői ref. leányegyház templomát gyökeresen renováltatni óhajtván ahhoz Markovics ungvári mérnökkel részletes költségvetést készíttetett, majd az annak alapján meghirdetett építési pályázaton a szükséges munkálatok elvégzését Kuzsel János pálóci vállalkozóra bizta. Mivel a beterjesztett költségvetés és építkezési szerződés az egyház érdekeit az építkezéssel kapcsolatban megvédi, a munkák kifogástalan elkészítésére pedig nevezett mérnök felügyel, az em. építési bizottsága a megkötött szerződés jóváhagyását és az építési engedély megadását javasolja.

Közgyűlésünk ilyen értelemben határoz.

D) A pallói egyház építendő új templomára — a múlt évi em.-i közgyűlés meghagyása szerint (11. pont) új tervet készíttetett és azt — bár egyelőre a presbiteri — és közgyűlési határozat csatolása nélkül — felülbíralás és az építkezés engedélyezése végett beterjesztette.

Az em. építési bizottsága a tervet felülbíralván konstataulta, hogy azoknak a technikai kívánságoknak, amelyeket a múlt évi em.-i közgyűlés az akkori tervvel szemben felsorolt — ez a terv eleget tesz ; de nem tesz eleget ép a legfőbb kívánságnak, annak, hogy az új templomban a szószék és az urasztala a templom hossztengelyű külső — és belső kiképzésével harmóniában a főbejárattal szemközt legyen elhelyezve és ne oldalt.

Az em. építési bizottsága sajnálattal konstatálja, hogy minden ígyekezete és fáradozása — amelyet ebben az ügyben kifejtett — hiábavaló volt s nem sikerült megbirkóznia azzal a — komoly és felnőtt emberekhez egyáltalán nem méltó — makacs gondolkozással, amelynek egyedüli alapja néhány u. n. hangadó embernek a az felfogása, hogy : »Akár jó így, akár rossz, mi építjük, hát legyen úgy, ahogy mi akarjuk.« Nem kell bővebben fejtegetnünk, mennyire helytelen az ilyen felfogás bármely közüggyel szemben, de feltétlenül súlyosan elítélendő akkor, amikor a legmagasztosabb építő-feladatról : templomépitésről van szó, ahol minden egyéni hiúságnak és emberi gyarlóságnak háttérbe kell szorulnia, hogy ott a vallásos és építőművészeti szempontok minden megkötöttség nélkül érvényesülhessenek.

Az em. építési bizottsága nem tartja magát gyámintézetnek, éppen ezért ebben az ügyben azt az álláspontot foglalja el, hogy a maga részéről megtette kötelességét az egyházközséggel szemben akkor, amikor példákkal és építőművészeti fejtegetésekkel bizonyította, hogy mennyire helytelen az oldalra állított szószék és urasztala, s mennyire szomorú éppen az ilyen renitens gondolkozásmód eredményeképpen — templomaink építészeti alacsony nivója. Egyáltalán nem volt és nincs szándékában az egyházközséget abban a nemes igyekezetében, hogy magának templomot építsen — megakadályozni, vagy hátráltatni, sőt az em. mérnökszakértőjét az eddigiekben mindig az a cél vezette, hogy az a nagy áldozatkészség, amelyet az egyház tagjai tanusítanak, magához méltó gyümölcsöt teremjen s az épülő új templom lehetőleg az első helyen legyen templomaink között. Ezzel a tervvel kapcsolatban — bár azt a Közgyűlésnek elfogadásra ajánlja -- minden további felelősséget elhárít magáról.

Ki kell még térnünk a beküldött tervvel kapcsolatban egy ugyancsak megfontolandó kérdésre: a templom nagyságára. Az egyházközség tagjainak száma ugyanis 280 körül van, amelyben természetesen vannak kis gyermekek, betegek, stb. akik a templomot nem látogatják. Mégis a terv szerint megépülő templomban a földszinti ülőhelyek száma 341, a karzati ülőhelyeké 94, összesen 435. A templom nagyon nagyra van tervezve, mert teljesen megfelelne a célnak — már a normális szaporodási viszonyokat és a templomot látogató esetleges másvallásúak számát is tekintetve véve — ha az ülőhelyek száma maximálisan 320—350-et eléri. Ez a differencia cca 25 százalékos megtakarítást jelentene, ami a templom 290.000 koronás preliminált építési összegét tekintve 60—70.000 koronát tenne ki. A helyénvaló áldozatkészség nagyon szép és dicséretes dolog, azonban a mai súlyos gazdasági viszonyok között egyházunk egy tagjának se ajánlhatjuk, hogy fölösleges terhet vállaljon magára -- annál is inkább, mert a sok szomorú példa és a még kilátástalanabb jövő fokozottabb óvatosságra int.

Közgyűlésünk elvben hozzájárul a pallói templom építésének engedélyezéséhez és felhatalmazza az esperes urat, hogy a presbiteri — és közgyűlési határozatokról szóló jegyzőkönyvek beérkezése után az erről szóló iratot az egyháznak kiadja. Újból felhívja azon-

ban az egyházat egyenként és összesen, hogy a fent megtárgyalt két kérdést még egyszer vegye fontolóra, térjen jobb belátásra és olyan szellemben építse meg templomát, ahogy azt az egyházmegye építési bizottsága javasolta.

E) Közgyűlésünk a felsőröcsei lelkész lak udvarán építendő új istálló létesítéséhez az építési engedélyt megadja.

31.—32. A palágyi és szürte II. tanítói állások díjlevelei jóváhagyatnak.

33. Az ördarmai egyház tagjainak a tarnóci egyház előjárósága ellen beadott panaszja ügyében

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja a tarnóci egyház előjáróságát, hogy az 1910. évi őszi egyházmegyei közgyűlésünk 50. sz. határozatában foglalt, az ördarmai egyházzal való jogviszonyukat megállapító egyességük értelmében

1. Kötelesek presbitériumukba 2 ördarmai egyháztagot beválasztani és presbiteri gyűléseikre a két ördarmai presbitert is meghívni.

2. Az ördarmai egyház tulajdonát képező ingó és ingatlan vagyonról az egyházmegyei közgyűlés által jelen határozattal kiküldött megbízott előtt kötelesek számot adni.

3. Az egyházi közterhek fedezésére szolgáló egyházi adók kivetésénél mindenkor kötelesek nyilvántartani azon körülményt, hogy a tarnóci templom fenntartásának terheihez az ördarmai hívek hozzájárulni nem kötelezhetők.

34. Gecse Géza gyalocsi lelkész, botfalvai beszolgáló lelkész a botfalvai tanító ellen beadott panaszát visszavonta.

Közgyűlés ezt tudomásul veszi és a további eljárást mellőzi.

35. a) b) c) e) f) g) A csepelyi, tarnóci, bezői, nagykaposi és nyarádi egyházak rendkívüli adóketési megerősítették.

d) Pataky Pál tarnóci lelkész rendkívüli adóketés elleni felebbezésének

Közgyűlésünk helyt ad és a kivetett adó törlését elrendeli.

36. a) Asvány, Mokcsa, Pályin, Szeretva, Felsőröcse, Jenke, Bező és Pinkóc egyházak lelkészeinek jelentése a kötele-

ző urvacsorai kérdések használatának bevezetéséről tudomásul vétetik.

b) Bátfa, Pályin, Szeretva, Bező, Pinkóc, Kistrát, Csepely és Nagyszelmenc egyházak jelentése szerint a konfirmációs szertartása már mindenütt Aldožocsütörtökön történik.

Tudomásul szolgál.

c) Ásvány, Minaj, Vajkóc, Bátfa, Mokcsa, Palágy, Gálocs, Iske, Pályin, Felsőröcse, Sárosmező, Jenke, Pinkóc, Kistrát, Csepely, Szelmenc, Viszoka és Kereszt egyházak jelentése a téli esteken tartott énekgyakorlásokról tudomásul vétetik, a vámoslucskai lelkészt ezen köteleesség teljesítése alól öreg korára tekintettel a közgyűlés felmenti.

d) Palágy és Lucska jelentése a hátralékos adótartozás kifizetéséről

Tudomásul szolgál.

e) A kaposi egyház, lelkész jelentése szerint a proventust már az egyházi törvények rendelkezései szerint szedeti.

Tudomásul.

f) Ásvány, Csap, Kapos, Lakárd, Veskóc és Palágy egyházak lelkészüik jelentése szerint az egyházi adók behajtását szorgalmazzák.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

g) Gálocs jelenti, hogy egyházi tőkéje már megfelelő biztosíték mellett van kölcsön adva.

Jóváhagyatik.

h) Számvevő jelentése, Bező 1928. évi számadásának be-terjesztéséről.

Tudomásul szolgál, közgyűlés a számadást jóvá-hagyja és megerősíti.

i) Pályin jelentése iskolája ügyében tudomásul vétetik.

j) Lucskai egyház jelenti az 1929. évi 21. sz. kgy. határozatra, hogy semmi kifogása nincs az ellen, ha a vinnai szórvány a homonnai misszióegyház nagymihályi fiókegyházához kíván csatlakozni.

Közgyűlésünk a vinnai szórvány kérelmét a maga hatáskörében teljesíthetőnek tartja, és azon feltétellel, hogy e változás folytán a lucskai egyház belhivatalnokainak díjlevélszerinti jövedelmében csökkenés nem áll be, a tervbe vett csatlakozást engedélyezi és ilyen értelemben tesz jelentést a főtiszteletű egyházkerületre.

k) A vajáni egyház jelenti, hogy az iskolaépítés költségeinek fedezésére szedett pótdadó végleges kivetése még mindig nem készülhetett el, mivel a kataszteri munkálatok folyamatban vannak és a kivetés alapjául szolgáló birtokkimutatás nem áll rendelkezésükre.

Közgyűlés a jelentést azzal veszi tudomásul, hogy a végleges kivetés megkészítéséről a jelentést meg kell tenniök.

l) Palágy egyházi épületei tűzbiztosítási értékének megfelelő felemeléséről tesz jelentést, egyben panaszolja, hogy a megújított, illetve felemelt biztosításra vonatkozó kötvények még nincsenek birtokában, sőt az előző években befizetett díjak elszámolása körül is zavarok vannak.

Közgyűlés a palágyi egyháznak a biztosítási összeg felemelésére vonatkozó jelentését jóváhagyással veszi tudomásul. A felmerült zavarok elintézésére vonatkozólag pedig azt az utasítást adja, hogy személyesen, vagy a kassai lelkészi hivatal közbenjárásával igyekezzenek a kérdést megnyugtatólag megoldani.

m) Az ásványi egyháznak múlt évi közgyűlésünk 37. sz. határozatára vonatkozó jelentése a templommennyezet és toronyügyben

tudomásul vétetik.

n) Nagykaposi egyház az énekkar alapszabályait terjeszti be jóváhagyás végett

Közgyűlés az alapszabályokat jóváhagyja és megerősíti.

o) Salamoni tanító adófizetésre vonatkozó kötelezettségének teljesítéséről jelentést nem adott.

p) Pápay István nagykaposi tanító bejelenti, hogy kántorságra és a hitoktatás végzésére jogosító szabályszerű képesítéssel rendelkezik.

Tudomásul szolgál.

q) Az 1929. évi szeptember 12-én tartott em. bírósági ülés VIII. bir. határozatára jelenti a jenkei egyház, hogy a tulajdonát képező Pongrác-féle földeket nyilvános árverésen adta bérbe. Becsatolja az árverés megtartásáról felvett jegyzőkönyvet, mely szerint a szabályszerűen megtartott árverés alkalmával a 70 magyar hold területű ingatlant, mint legtöbbet ígé-

rő, dr. Korláth Endre jenkei földbirtokos vette ki bérbe, egy évre, holdanként 200 koronájával.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és felhívja a jenkei egyházat, hogy bérbevevővel a szabályszerű bérleti szerződést kösse meg.

37. Övz. Ráczkövy Jánosné kéri a közte és Gencsy Béla szürtei lelkész közt a palágyi beszolgálat díjazása tekintetében felmerült vitás ügy megnyugtató megoldását.

Közgyűlés az ügy megoldását, a felek hozzájárulásával választott bíróságra bizza, melynek tagjai esperes elnöklete alatt Ujlaki Sándor és Kőmives Sándor.

38. CCXXIV—CCXXIX. számú esperesi körlevelek tudomásul vétetnek.

39. Az időszaki egyházmegyei bíróság tagjai:

Rendestagok: Szücs István esperes, Bernáth Zoltán egyházm. gondnok, elnökség, Maksa József, Ujlaki Sándor és Nyomárkay Sándor papi-, dr. Kiss Bálint és Kovács Dániel világi tanácsbírák.

Póttagok: Szakal István és dr. Magda Sándor papi-, Hegyi György, dr. Herczegh Károly és Verebélyi József világi tanácsbírák.

40. E jegyzőkönyv meghitelesítésére elnökségen és a jegyzői karon kívül dr. Sutka István, dr. Kiss Bálint, Maksa József és Juhász Imre közgyűlési tagok kérettek fel.

A jegyzőkönyv meghitelesített

Nagykaposon, 1930. évi június 23. napján.

Jegyezték az egyes pontokat:

Kőmives Sándor papi főjegyző : 1., 2., 3., 4., 5., a) c) d) e) f), 6. 7. 9. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 27. 28. 29. 33. 34. 36. 37. 38. 39. 40. közgy. és az 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. sz. bir.

Ujlaki Sándor papi jegyző: 5. b), 11., 13., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 31., 32. közgy. és a 8. sz. bir.

Koncz Gyula világi főjegyző: 30. a) b) c) d) e) közgy.

Móré Gábor világi jegyző: 35: a) b) c) d) e) f) g) közgy.

II. Birósági ügyek.

1. **Horváth Győző** volt nagygyéresi, jelenleg macsolai lelkésznek a nagygyéresi egyház elleni követelése, közigazgatási bírósági ügyében, mint delegált bíróság panaszosnak követeléseit részben megállapította, részben elutasította a bíróság.

2. **Bakcsi Gyula** csapi lelkész fegyelmi ügyében panaszlottat feddésre és 400 korona eljárás költségek megfizetésére ítélte a bíróság.

3. **Sápy Lajos** salamoni tanítót I. sz. fegyelmi ügyében az egyházi főhatóság rendeleteivel szemben tanusított renitens viselkedése miatt 150 korona pénzbüntetésre és az eljárás költségeinek megfizetésére ítélte a bíróság.

4. **Sápy Lajos** salamoni tanító II. sz. fegyelmi ügyében az iratokat a bíróság az ügyésznek adja vissza újabb indítvány tétele végéig.

5. **Füzesséry Márton és özv. Simon Józsefné** vajkóci lakosok egyházi adó elleni felebbezése ügyében a bíróság a további eljárást beszüntette.

6. **Csengeri Gyula és társai** pallói lakosok, a pallói egyház templomiszék ügyében hozott határozata ellen, beadott felebbezésének a bíróság helyt ad és felebbezőknek megengedi, hogy az igényelt templomi ülőhelyhez jogot szerezzenek, az egyházközségi közgyűlés határozatában megállapított egyházi terheknek egyszersmindenkorra elvállalása és megfizetése által.

7. **Özv. Ferenc Gáborné és fia** pallói lakosok ugyanazon határozat elleni felebbezését a bíróság a felebbezett határozat indokai alapján elutasítja.

8. **A felsőröcsei** gondnok választás ügyében bíróság új választás megejtésére kötelezi az egyházközséget.

Tárgymutató.

1. A gyűlés megnyitása.
2. Megalakulás. Az em. közgyűlés alkotó tagja az egyházközségeknek csak egy-egy képviselője lehet.
3. Az em. közgyűlésen képviseltetésről minden egyházközség köteles gondoskodni.
4. Birósági ülés.
5. a) Püspök urnak az üdvözlésre adott válasza.
 b) Kőmives Sándor papi főjegyző beiktatása.
 c) Ujlaki Sándor papi tanácsbíró, Koncz Gyula v. főjegyző és Móré Gábor v. jegyző beiktatása.
 d) Em. bizottsági tagok választása.
 e) Szavazások elrendelése.
 f) Nagyszeretva a szavazatok beadásának elmulasztásáért birságot fizet.
6. Esperesi évi jelentés.
7. Számvevőszék jelentése
 - a) az egyházmegye pénztár állásáról.
 - b) a P. Horváth Mária alapról.
 - c) a pénztárhelyiség betörés és tűz elleni biztosításáról.
 - d) özvegy-árvatárunk régi segélyezettjeinek rendkívüli segélye.
 - e) Pataky Pál rendkívüli segélye.
 - f) Kereszti egyház segélye.
 - g) Pataky Pál kölcsöne.
 - h) Enyedy Lajos és Papp István em. tartozása.
 - i) Maksa Etelka segélye.
 - j) Erdélyi Mihály segélye.
 - k) Vaján segélye.
 - l) Nyarád és Csepely segélykérvénye.
8. Énekkar elnökének jelentése. Havi értekezletek.
9. Segélyegylet elnökének jelentése.
10. Egyházmegyei vagyon megosztása.
11. Beretkei árvaház.
12. Egyházmegyei monográfia.
13. a) Kápláni kongrua kiutalására és a lelkeszi nyugdíjra vonatkozó rendeletek.
 b) Egyházkerületi missziós-lelkész.
14. Kerületi határozatok :
 - a) Em. gyűlések tartásának határideje.
 - b) Losonci theológia fenntartására fizetendő adó.

- c) A konfirmáció szertartásának ideje.
 d) Ásvány tűzkárbiztosítása.
 e) Népiskolai hittankönyvek.
15. Egyházmegyei levéltár.
 16. Egyházmegyei könyvtár.
 17. Egyházközségeink 1929 évi számadásai. Utasítások és büntető határozat.
 18. Botfalvai számadás.
 19. Tarnóci lelkész nyugdíjaztatása.
 20. Tarnóc és Botfalva beszolgáltatása. Gecse Géza beszolg. lelkészi díja.
 21. Felsőröcsei régi temető.
 22. Felsőröcsei egyházi választás.
 23. Nagyszeretva iskolája.
 24. Szirénfalvai iskola bérbeadása.
 25. Lucskai lelkész kérelmei.
 26. A pályini áll. tanítónak a templomból való kitiltása.
 27. Palágyi lelkészi díjlevél.
 28. Vajkóc-mátyóci adókulcs.
 29. Tarnóci lelkész stólaügye.
 30. a) nyarádi, b) bezői, c) sározmezői, d) pallói templomépités, e) felsőröcsei építkezések.
 31.—32. Palágyi és szürtei II. tanítói díjevelek.
 33. Ördarma és Tarnóc vitás ügye.
 34. Gecse Géza panasza.
 35. a) b) Csepely, c) Tarnóc, e) Nagykapos, f) Bező, g) Nyarád rendkívüli adókimutatása, d) Pataky Pál adókimutatás elleni felebbezése.
 36. Skontrók : a) Urvacsorai kérdések. b) Konfirmáció szertartása. c) Énekgyakorás. d) Hátrálékos adótartozások. e) Kaposi adószedés. f) Egyházi adóhátrálékosok. g) Gálócsi egyház tőkéje. h) Bező számadásai. i) Pályini iskola. j) Vinna ügye. k) Vajáni pótadó. l) Palágyi tűzbiztosítás. m) Ásványi templommennyezet. n) Kaposi énekkar alapszabályai. o) Salamon tanító adóhátráléka. p) Pápay István kántor képesítése. q) Jenkei ingatlan bérbeadása.
 37. Palágyi lelkészi fizetés megosztása.
 38. Esperesi körlevelek.
 39. Időszaki bíróság.
 40. Hitelesítés.

AZ UNGI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1930. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 26-IK NAPJÁN
NAGYKAPOSON TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Szücs István esperes és Bernáth Zoltán egyházmegyei gondnok, mint elnökök, Maksa József, dr. Magda Sándor, Nyomárkay Sándor és Ujlaki Sándor lelkészi-, Kovács Dániel, Hegyi György, dr. Herczegh Károly és dr. Kiss Bálint világi tanácsbírák, dr. Sutka István ügyész.

Kömives Sándor, Gencsy Béla és Egyed Béla, papi, Koncz Gyula és Móré Gábor világi jegyzők.

Bakcsy Gyua, Balogh Sándor, Benkő Lajos, Bodnár Lajos, Csomár Béla, Gecse Géza, Gönczy Pál, Haraszy Károly, Juhász Imre, Kálniczky János, Móré Elek, Nyitray Lajos, Rác József, Sallay Gyula és Varga József lelkészek, Erdélyi Mihály segédlelkész.

Szanyó Sándor és Tóth Miklós tanítóképviselek.

Az egyházak megbizottai közül : Nyisztor János bajánháza, Nyisztor Pál bátfai, Csengeri Gyula pallói, Varga Péter bési, Toronyi Károly csapi, Erdélyi János csicséri, Nagy Miklós gálócsi, Sipos István, iskei, André György jenkei, Ádám Ferenc kistráti, Balogh F. János mokcsakerészi, Jakab Kálmán szelmeneszirénfalvai, Eszterhai Károly nagykaposi, Szilágyi Lajos pályini, Szanyi István palágyi, Sólyom István szürtei, Sebők Bertalan ásványi, Kántor Péter salamoni, Köblös István csepelyi, Vas János nyarádi, Balázs Bertalan tarnóci, Gyüre Mihály vajáni és Szalánczy István vajkóci egyházközégi képviselek.

41. A gyűlés tanácskozásának megkezdése előtt esperes buzgó imádságának szárnyain emelkedett a lelkünk Isten színe elé, munkálkodásunkra áldást és megszentelő kegyelmet kérve. Majd Bernáth Zoltán egyházmegyei gondnok egyházi életünk nagy problémáit fejtegető beszéddel megnyitja a gyűlést.

42. Napirend előtt papi főjegyző olvassa fel Uj Egyetemes Egyházi Közalap létesítésére vonatkozó javaslatát.

»Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Mindannyiunk előtt már régen nyilvánvaló, hogy annak a minden tekintetben áldatlan helyzetnek, melybe egyetemes egyházunk az államfordulat óta jutott, nemcsak jobbra fordulását nem remélhetjük egyelőre, hanem el kell készülnünk arra is, hogy az egymás után következő napok anyaszentegyházunk fennmaradásának anyagi biztosítékait tekintve mind nagyobb és nehezebb feladatok elé állítanak majd bennünket. Nagyon valószínű az is, hogy — talán hamarabb, mint bárki is gondolhatná, — teljesen a magunk erejére utaltan kell szembe néznünk a jövővel, mely pedig minden téren napról-napra fokozódó igények teljesítését kívánja meg tőlünk.

Nekünk lelkészeknek kell elsősorban éreznünk, hogy a saját magunk anyagi nyomoruságai, amelyekből pedig bőven kijut a részünk, nem vonhatják el figyelmünket annak a fenyegető veszedelemnek mérlegelésétől, amely anyaszentegyházunkat állítja — ugye lehet — már a közel jövőben a »lenni, vagy nem lenni« sorsdöntő kérdése elé.

A kongrua törvény megszavazásának orcapiritóan szégyenletes körülményei, az az eljárás, ahogyan ennek a gunyos kegyelemből megszavazott törvénynek a végrehajtását már évek hosszú során át halogatják és az a módszer, amelyet a végrehajtás során alkalmaznak, amidőn éhínséggel s a legteljesebb nyomorral küzdő nagy családú lelkészek nemcsak fizetéskiegészítést nem kapnak a törvény rendelkezéseinek rideg keresztül erőszakolása következtében, hanem 30—35.000 korona összegű kongrua előlegek visszafizetésére is köteleztetnek, mindezek azt bizonyítják, hogy aki egyházunk jövőjével, fennmaradásának kérdésével foglalkozik, annak nagyonis komolyan kell gondolnia arra az időre, amikor egyházunk egyeteme minden külső anyagi segítségtől elzárva a maga erejére lesz utalva és fennmaradásának biztosítékát kizárólag csak a

saját erejében, a saját törhetetlen élniakarásában találja majd meg.

Nyilvánvaló előttünk az is, hogy legyünk bár lelkiekben akármilyen gazdagok, »kincsünk és aranyunk« bizony nem sok van. Világi uraink, — akik még vannak, — maguk is küzdenek a változott viszonyok szülte megnövekedett terhekkel, segíteni akarásuk az ezer féle térről segítség után feljüket kiáldozó szükség kielégítésében kimerül, annak anyagi ereje szétforgácsolódik és lenne bár a gondolkodásuk akármilyen nemes és fenkölt, a mostani viszonyok között egyházunk jövőjének anyagi biztosítása terén az ő önkénytes áldozatkész-ségük számításba is alig jöhet.

Nekünk magunknak kell cselekednünk, az egyházközségeknek, a gyülekezetek népének kell megmozdulnia és gondoskodnia anyaszentegyházunk fennmaradásának anyagi feltételeiről, . . . ha élni akarunk és nem akarjuk megengedni azt, hogy a változó idők megváltozó viszonyai között úgy beszéljen majd rólunk az utánunk következő nemzedék: éltek ezen a vidéken kálvinisták is, de elpusztultak, mert kihalt a szívéből az egyházukhoz való ragaszkodás és az áldozatos szeretet!

Még élünk, még időnk van a gondoskódásra, de meggyőződésem, hogy itt van arra az utolsó óra!

Ezt a gondoskodást ott kell elkezdni, hogy az államsegélyek elmaradásával fedezet nélkül maradó egyházi terhek és kiadások fedezetéül meg kell teremtenünk újra az egyházi közalapot és növelnünk kell azt minden rendelkezésünkre álló forrásból mindaddig, míg tőkeerőssé válva meg nem bírja az egyetemes egyház fenntartása terhének a saját magunk erejére váró hordozását.

E források között legelső sorban az egyházak vagyonbíró képességén alapuló aránylagos közteherviselése veendő számításba.

Elmult nagy idők története számtalan példával bizonyítja, hogy protestáns egyházunknak századok viharai között -- üldözések és nyomorúságok idején — a Gondviselő Isten után hűveinek áldozatos buzgósága volt a legfőbb patrónusa, a mostani nagy időkben, mikor a társadalomnak vallási dolgok iránti hideg közömbössége, sőt egyenesen vallásellenes irányzata mindent megsemmisíteni kész viharként zug körülünk, — istenország tagjainak: a kis gyülekezetek összetartás ál-

tal naggyá váló erejének és teherbíró képességének kell megmutatnia azt, hogy megmaradni, élni, akarunk és tudunk!

E javaslat keretében nem lehet az a célom, hogy direktívákat adjak, a kérdés megfelelő megoldásának módját megtalálni a főtiszteletű Konvent által kiküldendő, szakemberekből összeállított bizottságnak lehet feladata. Javaslatomnak csak annyi a közelebbi célja, hogy e mind szélesebb körökben nagy érdeklődéssel tárgyalt kérdés egyházi főhatóságaink elébe tárva, annak reális megoldása esetleg az egyetemes egyházi adózás és a saját felelősségünk mellett történő egyházi tűzbiztosítás kérdésével együtt, közmegegyezésre lehetővé váljék.

Közgyűlés a javaslatot helyesléssel veszi tudomásul és további intézkedés végett a főtiszteletű Egyházkerületre terjeszti fel.

43. Közgyűlés a fenti névsor szerint megalakul, a megjelent közgyűlési tagok igazoltatnak, távolmaradásukat kimentették: Pataky Pál, Nagy Géza, Verebélyi József, Szakal István és Jósvay Dénes.

44. A közgyűlésen magukat képviseltetni elmulasztott: Bező, Felsőröcse, Minaj, Szeretva, Pinkóc és Lucska egyházak egyenként 40—40 korona rendbirsággal sujtatnak.

45. A bírósági ügyek letárgyalásának időpontjául déli 12 órát tüzi ki a közgyűlés.

46. Olvastatott az egyházmegyei szavazatbontó bizottság 1930 évi augusztus 25-én felvett jegyzőkönyve, mely szerint az üresedésben lévő két egyházm. papi jegyzői állás betöltésére elrendelt szavazás eredményeként beérkezett 28—28 érvényes szavazat. Az érvényes szavazatok közül Gencsy Béla szürtei lelkész: 24, Egyed Béla jenkei lelkész: 21 szavazatot kapott. Bizottság megállapítja, hogy mindketten megnyerték a szavazatok általános többségét.

Közgyűlés a beadott szavazatok általános többsége alapján Gencsy Béla szürtei és Egyed Béla jenkei lelkészeket az egyházmegye törvényesen megválasztott papi jegyzőinek jelenti ki, őket új működési körükben szeretettel és jó reménységgel üdvözli s munkálkodásukra Istennek segédelmét és áldását kéri.

47. Az elválasztott egyházmegyei papi jegyzők a hivatali esküt a közgyűlés színe előtt leteszik és magukat az egyház-

megyei közgyűlés jóakarátába ajánlva, helyüket a tanácskozási asztalnál elfoglalják.

48. Olvastatott az egyházmegyei tanügyi bizottság elnökének évi jelentése : »Egyházmegyénk tanügyének állapota az elmúlt évekhez viszonyítva örvendetes előhaladást tüntet fel, amennyiben úgy a kitünő, mint a dicséretes osztályzatu iskolák száma szaporodott, elégséges pedig nincs egy sem. E szép eredmény tanítóink nemes munkálkodásáról tesz tanubizonyosságot, kik megküzdve a különféle természetű akadályokkal, vállvetve igyekeznek iskoláink szellemi nivóját emelni. Ha ez akadályok közül felemlitem a nyelvi nehézséget, a rendeletek egész légióját, a sok irodai munkát, a megfelelő tankönyvek és sok helyen a tanszerek hiányát, azonnal megérjük, hogy a tanítás nehéz munkájában valóban óriási akadályokkal kellett megküzdeniük. Az akadályok anyagi része iskolafentartó egyházaink nagy szegénységére vezethető vissza. Az állam napról-napra olyan követelményekkel lép fel iskoláinkkal szemben, mely követelményeket a különböző terhek alatt roskadozó egyházak már-már alig bírnak teljesíteni.

Az akadály szellemi része szintén közismert dolog.

Hogy mit jelent a református tanítóképző intézet hiánya és az idegen képzőkből kikerült tanerők iskoláinknál alkalmazása egyházunk érdekeire nézve milyen veszedelmes lehet, nem szükséges bőven indokolnom. Teljes erőnkől kellene tehát igyekeznünk arra, hogy a református tanítóképző felállításának kérdése mielőbb a megvalósulás stádiumába jusson. Életkérdésünk, hogy a felekezeti tanítóképzés megvalósítása révén bátor harcosokat neveljünk a református világnézetnek.

Az elmúlt iskolai évben minden iskolánkban folyt a tanítás, Felsőröcse kivételével ahol diszes tanítói lakot emeltek, azonban a tanterem felépítésére már nem volt fedezetük. Pinkócon állami iskola létesült. A solymosi iskolában egy görögkatholikus vallású képezdész tanított jó eredménnyel. Ugyanő tanította a református hittant és éneket is »megfelelő eredménnyel.« Ez az állapot a jövőre nézve feltétlenül betiltandó !

Sérelmes eset a nagyszeretvai iskola ügye, hol a lelkész jelentése szerint a tanfelügyelő rendelkezése alapján egy oklevél nélküli róm. kah. vallású egyén tanított. Ugyancsak a tanfelügyelő rendelkezésére vétetett le a tanterem külső faláról az iskola református jellegét feltüntető cimer, s helyére a községi iskolai cimer tétetett fel. E sérelmes ügy kell hogy

vizsgálat tárgyává tétessék. A tankötelesek száma : fiu 1032, leány 1055, együtt 2087. Tanítók száma : férfi 20, nő 2. Kintűnő az iskola : Vajánban mindakettő, Bésben mindakettő, Nagykapos, Kistrát, Szirénfalva, Palágy és Bezöben, dicséretes : Csicsér, Nyarád, Salamon, Mogyorós, Veskóc, Palló, Kereszt és Pályinban. Jó: Botfalva, Palágy (II. iskola), Jenke, Zahar és Solymoson.

1. Egyházmegyei közgyűlés tekintettel a nagy tanítóhiányra, mely iskoláink elnéptelenedésére és a református egyházi közszellem hanyatlására fog vezetni, szükségesnek tartja a református tanítóképző mielőbbi felállítását. Felkéri a főtiszteletű egyházkerületet, hogy a cél megvalósítására minden lehetőt kövessen el.

2. Közgyűlés elrendeli, hogy a tanügyi bizottság ülései újból megtartandók s annak költségeit az egyházmegyei közigazgatási alaphól kívánja fedezni.

3. Papi főjegyző indítványa szerint a tanügyi bizottság elnökét a közgyűlés olyan hivatali jogkörrel ruházza fel, hogy a tanítás ellenőrzésének intenzívebbé tétele, valamint az esetleges sérelmes iskolai ügyek kivizsgálása céljából szükség esetén az év bármely szakában a helyszínén személyesen szerzett tapasztalatok alapján tegyen jelentést az egyházmegyei hatóságnak. Jogában áll a kiszállás fuvarköltségét az illető egyház község terhére felszámítani.

4. A szeretvai iskola elfoglalása ügyében tanügyi bizottság elnökének jelentését a közgyűlés bevárja.

5. Solymoson a hitoktatás végzéséről a lucskai lelkész köteles gondoskodni. A tanítói állás betöltése céljából a pályázat azonnal meghirdetendő. Jelentést a közgyűlés bevárja.

6. Botfalva és Palló az új énekek intenzívebb tanítására kötelesek.

7. Felsőröcse utasíttatik a tanterem mielőbbi felépítésére és a tanítói pályázat kiírására.

8. A kereszti leányegyház presbitériuma szigoruan utasíttatik, hogy iskolai épületét az egyházm. mérnökszakértő utasításai és tervei alapján haladéktalanul hozza rendbe.

9. Pallói egyház a tanterem padlózatát sürgősen javíttassa ki.

49. A tiszasalamoni egyház lemondás folytán megüresedett kántor-tanítói állására Tóth Miklós bési tanítót választotta meg; a betérjesztett választási iratok alapján kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást megerősíti és tudomásul veszi.

50. A palágyi egyház négy eredeti példányban betérjeszti lelkészi díjlevelét és annak megerősítését kéri.

Közgyűlés a díjlevelet, mely tételeire nézve a palágyi egyház régi lelkészi díjlevelével mindenben megegyezik, jóváhagyja és azon megjegyzéssel, hogy a díjlevélben foglalt szolgáltatások jelenlegi értékének megállapításának 1930. évi közgyűlésünk 27. sz. határozatának 2. 3. és 5. pontjaiban foglalt átmeneti megállapítások figyelembe veendő, a főtiszteletű Egyházkerületnek megerősítésre tisztelettel ajánlja.

E határozat ellen Hegyi György em. tanácsbíró felebbezést jelentett be.

51. Erdélyi Mihály segédlelkész, ki a lelkészképesítő első vizsgát a losonci theológiai szemináriumban végzett theológiai tanulmányok után 1930 június 25-én elégséges eredménnyel letette, egyházmegyénkbe bekebeleztetését kéri.

Közgyűlés a kérelmet teljesíti és őt egyházmegyénkbe 1930 június 25. napján kezdődő határidővel bekebelezi.

52. Tárgyaltatott a szirénfalvai leányegyház előljárósága által betérjesztett azon szerződés, melyet az egyház a községgel az építendő II. tanterem kérdésének megoldása végett kötött, olyan értelemben, hogy az egyház megengedi a községnek, hogy a kérdéses II. tantermet — amelyet az egyház felépíteni nem képes — a község építtesse fel a jelenlegi egyházi iskolával összefüggésben az egyház telkén, megfelelő rekompenzációk ellenében.

Mivel a szerződés az egyház érdekeinek megfelelő, közgyűlésünk a szerződést jóváhagyja és a Főtiszteletű Egyházkerületre felterjeszti.

53. Folyó évi egyházmegyei közgyűlésünk 19. számú határozatával az ungtarnóci egyház kérelmére oly határozatot hozott, melynek értelmében felszólítottak Pataky Pál ung-

tarnóci lelkész hozzátartozói, hogy nevezettnek nyugdíjaztatását súlyos betegségből eredő munkaképtelenség címén haladéktalanul kérelmezzék. Miután ez irányban az érdekeltek részéről semmi lépés nem történt, a hivatkozott egyházmegyei határozatokban foglaltak értelmében egyházmegyénk elnöksége hivatalból tett lépéseket a nyugdíjaztatás iránt. Ennek során felhívta dr. Tomasoff Márk járási orvost, hogy a beteg lelkészt megvizsgálva, állapotáról hivatalos jelentést terjeszsen be. E jelentés szerint »a tarnóci lelkész idült szervi ideg, illetőleg gerincvelő megbetegedésben (bulbaris paralysis) szenved, melynek következtében a beteg hivatalát ellátni képtelen és nincs is remény arra, hogy hivatásának és állásának valaha még megfelelni képes legyen.«

Közgyűlés a jelentést mély sajnálkozással veszi tudomásul és annak alapján kimondja, hogy a tarnóci lelkész haladéktalanul megtörténendő nyugdíjaztatását feltétlenül szükségesnek látja, ez irányban a további lépések megtételére az egyházmegyei nyugdíjintézeti bizottságot felkéri és a maga részéről is tisztelettel kéri a fősziszteletű Egyházkerületet, hogy főként a tarnóci egyház létérdeke szempontjából e nyugdíjaztatást soron kívül elintéztetni méltóztassék.

54. Az őrdarmai református vallású szülők kérelme alapján jelenti az őrdarmai iskola igazgatósága, hogy iskolájukban a tarnóci lelkész munkaképtelensége következtében a református vallású növendékek már az elmúlt iskolai évben sem részesültek hitoktatásban. Kéri az egyházmegyét, hogy az új iskolai évre vonatkozólag a hitoktatás ellátásáról már előzetesen gondoskodni szíveskedjék.

Egyházmegyei közgyűlés további intézkedésig ez iskolai év tartamára az őrdarmai állami iskolánál Gecse Endre gálóczi segédlelkészt, az ungtarnóci állami iskolánál Bodnár Lajos bátfai lelkészt bizza meg a református vallású gyermekek hitoktatásának végzésével.

55. Mult egyházmegyei közgyűlésünk 6/11. számú határozatával a csapi egyház adósságai ügyében vizsgálat megejtésére bizottságot küldött ki. E bizottság jelentése szerint a csapi egyház jelenlegi adósága a következő: Banki váltótartozás: 50.000 korona, kötvénykölcson: 16,500 korona, egyház-

megyei pénztári tartozás: 10.000 korona, lelkészfizetési alap tökeelköltsége: 20.000 korona. Összesen: 96.500 korona. Ezzel szemben fedezetet a lelkészlakás építésére kivetett rendkívüli adóból még kint levő 90,615.14 korona összegű követelés képez, melyből azonban ez idő szerint is előreláthatólag már 30.000 korona behajthatatlan, a többi 60.000 korona behajtásához is a politikai hatóságok hathatós segítségére volna szükség. Megállapította a bizottság azt is, hogy ezt a segítséget a csapi egyház mindezideig nem tudta kieszközölni s ennek következtében, minthogy a kint levő követelések befizetését sikertelenül szorgalmazzák, nemcsak az adóságok fedezetéről nem történik semmi újabb gondoskodás, de jórésben az egyházközség folyó kiadásait, sőt egyébtermészetű rendkívüli kiadásait is (mint a vagyondézmát) nem újabb kivetésből, hanem az adóságok fedezésére hivatott építkezési kivetésre időnként befolyó összegből fedezik. Bizottság az egyházmegyei ügyész javaslatai alapján utasítást adott az egyház előljáráóságának a követelések behajtására, illetőleg a behajtás hathatós szorgalmazására vonatkozólag, de ezen a téren az egyházközség részéről nem történt semmi további intézkedés. Javasolja, hogy 1. utasíttassék a csapi egyház a kintlevő követelések teljes összegének kimutatása alapján azoknak az egyházmegyei ügyész közbejöttével való haladéktalan behajtására. (Mert a csapi egyháznak azon eljárása, hogy adósaik közül a befizetésre csak azokat szorgalmazzák, akiknél a követelés előreláthatólag ugyis behajthatatlan, nemcsak az egyház anyagi érdekeinek van kárára, hanem egész eljárásuk komolyságának is rovására történik.) 2. Már a kintlevő követelések behajtásáig is, köteleztessék a csapi egyház megfelelő összegű amortizációs kölcsön felvételére, s azzal egyidejűleg olyan normál költségvetés összeállítására, melynek alapján a felveendő kölcsön annuitása évről-évre állandóan biztos fedezetet talál. (Az egyház a nagy összegű váltókamatok terhe alól másképen nem mentesíthető. Ha a jelenlegi helyzet továbbra is így marad, a meglevő adóságok kamatai nemcsak a követelésekből behajtható összegeket emésztik fel, de rövid idő alatt teljesen anyagi romlásba sodorják az egyházközséget is.)

Közgyűlés a bizottság jelentését tudomásul vevési javaslatait határozati erőre emeli, a csapi egyház előljáráóságát pedig teljes vagyoni felelősségük hang-

sulyozásával utasítja, hogy azok értelmében a további lépéseket sürgősen tegye meg. A dolog további rendezése érdekében dr. Sutka István és Kovács Dániel személyében bizottságot küld ki, kiknek javaslata alapján esperest a szükséges egyházhatósági jóváhagyások megadására felhatalmazza. Bizottság jelentését a közgy. bevárja.

55/h. A csapi egyház nevében a lelkész és gondnok kéri egyházuk adósságának rendezésére fedezetül 80.000 korona összegű amortizációs kölcsön felvételének engedélyezését.

Közgyűlés elvileg hozzájárul ahhoz, hogy a csapi egyház meglévő adósságait amortizációs kölcsönnel rendezze, de a kivitelben nem tekinthet el attól, hogy a kölcsön felvételének törvényes előfeltételei pontosan betartassanak. Ezért szükséges, hogy a kölcsön felvételét elhatározó presbiteri és közgyűlések jegyzőkönyvének kivonatán kívül csatoltassék a kérvényhez a kölcsön kiutalására vállalkozó királyhelmeci hitelintézet írásbeli nyilatkozata, a törlesztési tervzet és az annak figyelembevételével egybeállított megfelelő fedezettel bíró egyházi normálköltségvetés is.

A presbitérium jegyzőkönyvének a bányagödör árára vonatkozó határozatára azt jegyzi meg az egyházmegyei közgyűlés, hogy az az egész 30.000 korona lelkészfizetési alapot képez, melynek tőkéje el nem költhető, csak kölcsön veheti az egyház, de ehhez a kölcsönvevéshez is megfelelő törlesztési tervzet és fedezet kimutatása mellett az egyházi főhatóság jóváhagyása szükséges. Komolyan figyelmeztetjük az egyház presbitériumát, hogy ezen a téren már az eddigi mulasztásuk is fegyelmi vétséget képez és egyházi törvényink rendelkezéseivel ellenkező eljárásuk már eddig is teljes anyagi felelősségükkel történt.

56. A június hó 12-én tartott tavaszi közgyűlés 15. pontjára Koncz Gyula egyházmegyei mérnökszakértő előterjeszti, hogy minő munkák és kiadások volnának szükségesek, ha az egyházmegyei levéltár és könyvtár a vajáni lelkészlakban, illetve annak melléképületében nyerne elintéztést. A kérdés elintéztése hosszabb vitát eredményez, amelynek befejezésé-

pen a közgyűlés kimondja, hogy a levéltárnak és könyvtárnak Vajánban való elhelyezését nem tartja célszerűnek és helyesnek, hanem dr. Sutka István, dr. Herczeg Károly, dr. Kiss Bálint, Kőmives Sándor és Koncz Gyula személyében egy szűkebb bizottságot küld ki, amelynek feladatává teszi, hogy a Nagykaposon — mint központban — való elhelyezésre vonatkozólag tegyen az egyházmegye legközelebbi közgyűlésén javaslatot.

57. Mult egyházmegyei közgyűlésünk 16. számú határozatára jelenti a papi főjegyző, hogy az egyházmegyei irattárnak elrendezése és tárgyak szerinti csoportosítása megtörtént. A további munkát az időrendi csoportosítás és az egyes iratok betűrendes tárgymutatóval való ellátása (kartothékalása) képezné.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, papi főjegyzőnek az irattár eddigi rendezéséért 1000 korona jutalmat állapít meg. Az irattár további rendezését egyelőre nem tartja szükségesnek mindaddig míg a kiküldött bizottság annak Nagykaposon történendő elhelyezéséről nem gondoskodik.

57/b. Ugyanaz jelenti, hogy az egyházm. könyvtár átvétele érdekében tett lépései ez ideig még nem jártak a kívánt eredménnyel, mivel a kárpátaljai Ungi egyházmegye eseresétől ez irányú kérelmére azt a választ nyerte, hogy a könyvtár az érdekelt testvér egyházmegye közgyűlésének beleegezése nélkül ki nem adható.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és az ügy további fejleményeiről a jelentést bevárja. A könyvtár esetleges elhelyezése felett a döntést a kiküldött bizottságra bizza.

58. Számvevő jelenti, hogy a pallói és szeretvai számadásokra vonatkozó mult évi egyházmegyei közgyűlési határozatra az érdekelt egyházak nem adták be a jelentésüket.

Közgyűlés a számvevő javaslata értelmében úgy határoz, hogy ez egyházak a jövő évi egyházlátogató bizottságnak adják meg a szükséges felvilágosítókat.

59. A zahari egyház gondnoki számadásának revideálásával megbízott Egyed Béla egyházmegyei kiküldött jelenti, hogy a gondnoki számadás körül támadt zavarok a helyszínen történt megjelenése alkalmával tartott presbiteri gyűlés-

ben az egyháztagok és érdekelt gondnok megegyezésével közmegegyezésre békességes uton kiküszöböltettek. A gondnoki számadás elkészült, lezárattott és azt a közgyűlésnek jóváhagyásra ajánlja.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és a zarahari egyház 1929. évi számadását jóváhagyja és megerősíti.

60. Mult gyűlésünk 33. számú határozatára jelenti a kiküldött bizottság, hogy az őrdarmai egyház tulajdonát képező jelenleg az ungtarnóci egyház által kezelt egyházi vagyon jelenlegi állapotának megvizsgálására Ungtarnócon megjelenvén, az érdekelt felek kihallgatása és az egykoru számadási könyvek és jegyzőkönyvek alapján megállapította, hogy 1) megvannak mindazon ingatlanok és ingóságok, melyek a két egyház megállapodása értelmében az 1910 augusztus 21-én felvett jegyzőkönyv tanuságaként a tarnóci egyház kezelésébe átadattak. Az átadott javak részletes leltára az őri egyház jegyzőkönyvében megtalálható. 2) Az őri egyház tulajdonát az egykoru jegyzőkönyv bizonyosága szerint a következő tőkék képezik: a) Zsiró Istvánné 200 koronás hagyománya (templomalapi tőke). b) 626 kor. 52 fillér összegű egyházi tőke. E két alap tőkéje az egyházmegyei pénztárban Zsiró Istvánné alapítvány címen kezeltetik. c) 600 korona egyházi tőke, melyet a tarnóci egyház elköltött. Miután a tarnóci egyház az őriekkel kötött egyezés értelmében minde tőkéknek csak a kamatjövödelme illeti meg, utasította a bizottság a tarnóci egyház előljaróit ez alap tőkeösszegének (mely az 1910 évi em. jegyzőkönyvben tévesen van 100 koronának jelezve), mielőbbi helyreopótlására és az őri egyház tulajdonát képező alapoknak a saját vagyonuktól elkülönítve való kezelésére.

Közgyűlés a jelentést jóváhagyással veszi tudomsul.

61. Mult közgyűlésünk a palágyi egyházban az özvegyi csonka és kegyeleti időre eső lelkészi jövödelemnek az özvegy és a lelkészi szolgálatot végzők közötti megosztását választott bíróságra bizta. E bíróság úgy döntött, hogy a csonka év egész jövödelme az özvegyet, a kegyeleti év egész jövödelme pedig a beszolgálatást végző szürtei lelkészt és palágyi tanítót egyenlő arányban természetben illesse meg. Felek a döntést tudomásul vették s ezzel a vitás ügy befejezést nyert.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

62. Mult közgyűlésünk 14/d. számú határozatára jelenti az ásványi egyház, hogy az 1929 évi egyházkerületi közgyűlés 13. számú határozatában foglalt, az ásványi egyház alacsony tűzkár elleni biztosítására vonatkozó előterjesztése tévedésen alapul, mert biztosított parókiális épülete után nem 8 korona 48 fillér, hanem 26.000 korona biztosítási összeg után (csak lelkészlakás és istálló, temploma már nincs) 67 korona 40 fillér biztosítási díjat fizet évenként. A biztosítási díj leszállását az okozta, hogy időközben régi fatemploma leromboltatott s így annak tűzkár ellen való biztosítása is szükségtelessé vált.

Közgyűlés a jelentést tudomásvétel végett tisztelettel felterjeszti a főtiszteletű egyházkerületre s egyuttal azon felvilágosítást füzi hozzá, hogy egyházmegyénk egyházainak tűzbiztosítási díja általában amiatt kevesebb most, mint a Continentáléval kötött szerződés idején volt, mert az egyházközségek csaknem kivétel nélkül palával, vagy pléhvel fedték be középületeiket, ami a régi biztosítási díjak leszállását vonta automatikusan maga után.

63. Egyházmegyei ügyész jelenti, hogy az egyházmegye tulajdonát képező Ungvár határában levő hat vékás szántóföldet 1930—36-ig terjedő újabb hat évre ismét Hornyák István ördarmai lakos vette ki haszonbérbe. Az évi bér 2 és fél q buzának ungvári piaci ára. A bér évenként utólag fizetendő.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett haszonbérleti szerződést jóváhagyja és megerősíti.

64. Szürtei egyház egyházmegyei tartozása kamatainak elengedése iránti kérelmét közgyűlésünk előző határozataira való hivatkozással nem teljesíti.

65. Segélyegylet ügyvezetője jelenti, hogy az esedékes tagdíjakból még nem folyt be ez idő szerint 1600 kor. ; éspedig államszegélyt nem kapó tagoktól = 400 korona, be nem töltött állások után = 700 korona, egyéb ok miatt = 500 korona. Eből be nem hajtható követelés 100 korona.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, a 100 korona be nem hajtható követelés törlését elrendeli és megbizsa ügyvezetőt, hogy a hátrálékos adósokkal szemben szükség esetén az alapszabályokban előirt kényszerítő eszközöket használja.

66. Pallói egyház templomépítési pótadójához új kivetési

kulcsot állapított meg, melynek jóváhagyását kéri. Az új kulcs szerint az építkezés költsége csupán földbirtok arányában történik, holdanként 293 koronájával.

Közgyűlés a törvényes formák között megállapított adókivetési kulcsott jóváhagyja és megerősítés végett a főtiszt. egyházkerületre tisztelettel felterjeszti.

67. Pallói egyház beterjeszti jóváhagyás végett templom-építés költségeinek fedezetéül szolgáló 215.060.50 korona összegű rendkívüli adókivetését.

Közgyűlés a pallói rk. adókivetést jóváhagyja és megerősíti.

68/a. Szürtei egyház vagyondézsmá kifizetésére 3387 kor. 30 fillér rendkívüli egyházi adót vetett ki, kéri a kivetés megerősítését.

Közgyűlés a kivetést megerősíti.

68/b. Szirénfalva leányegyház beterjeszti iskolája befedése költségeinek fedezésére kivetett 4169 kor. 50 fillér rendkívüli egyházi adó kivetését jóváhagyás végett.

Közgyűlés a kivetést jóváhagyja.

68/c. Sárosmezői egyház kéri templomának renoválására kivetett rendkívüli egyházi adójának megerősítését.

Közgyűlés a kivetést megerősíti.

68/d. Felsőröcse beterjeszti a parochiai istálló építésére kivetett rendkívüli egyházi adó kivetését megerősítés végett.

Közgyűlés a kivetést megerősíti.

69. Tárgyaltatott Böszörményi Zoltán szürtei ref. tanító azon kérése, amelynek alapján, betegségére való tekintettel gyógykezeltetés céljából 1930 június hó 4-től 1930 szeptember hó 1-ig, szabadságot kér.

Közgyűlés a kérést teljesíti, a szabadságot 1930 június hó 4-ől 1930 szeptember hó 1-ig engedélyezi.

70. Olvastatott Pataky Pálné ungtarnóci lelkész nejének panasza Gecse Géza gálócsi lelkész ellen.

Közgyűlés a panaszt további intézkedés céljából az egyházmegyei bírósághoz teszi át.

71. Karabélyos Géza szirénfalvai tanító jelenti, hogy a vallásitanítási és kántorképesítő vizsgát az egyházkerületi képesítő bizottság előtt Kassán sikerrel letette.

Tudomásul szolgál.

72. Kerek János pallói lakosnak a pallói templomépítési pótdadó kivetési kulcsának alkalmazása ellen beadott felebbe-
zése

a közigazgatási bírósághoz tétetett át elbírálás cél-
jából.

73. Olvasatott Nagy Géza, vajkóci és Balogh Sándor mi-
naji lelkészeknek a tarnóci egyház adminisztrációja alól való
felmentés iránti kérelme, melyben a saját gyülekezetükben
való elfoglaltatásukra és a Tarnócra járás fáradságos és költ-
séges voltára hivatkozva kérik e kötelezettség alól felmenté-
süket.

Közgyűlés a kérelmet nem teljesítheti, mert a
beszorgálás kérdése ez idő szerint másképen meg
nem oldható, a szolgálat sora a kijelölt öt lelkész kö-
zül egyre-egyre csak minden ötödik héten kerül, s
végül, mert a lelkész nyugdíjaztatásáig a tarnóci egy-
ház kivételesen nehéz helyzete a közgyűlés rendel-
kezése értelmében való átmeneti helyettesítés pon-
tos keresztülvitelét feltétlenül megkívánja.

74. A CCXXX. számú esperesi körlevél tudomásul szolgál.

75. Az egyházkerületi közgyűlésre egyházmegyénk kép-
viseletében

Szücs István esperes, Bernáth Zoltán egyházmegyei
gondnok, Maksa József, Kömives Sándor, Kovács
Dániel és Móre Gábor küldetnek ki.

76. A nagyszeretvai egyház azon kérelmét terjeszti köz-
gyűlésünk elé, miszerint — tekintettel azon körülményre,
hogy iskoláját fentartani teljesen képtelen, mivel annak reno-
válása, új iskolai padokkal és tanszerekkel való ellátása oly te-
temes összeget emésztene föl, mely a küszöbön álló templom-
építést tenné lehetetlenné, — engedtessek meg neki iskoláját
a községnek bérbeadni. További indokolásában felhossa még
azt a körülményt is, hogy a tanfelügyelőség az egyházat egy
második iskola felállítására akarja kényszeríteni, mit az egy-
ház a körülbelül 40—50 más vallású gyermek részére nem
akar teljesíteni. Ez esetben a tanfelügyelő az iskolát bezarat-
ná s kényszeritené az egyházat egy 2 tanerős községi iskola
felállításának terhehez hozzájárulni. A körülmények kényszer-
ítő hatása alatt inkább hajlandó tehát kedvező feltételek mel-
lett iskoláját a községnek bérbeadni.

Egyházmegyei közgyűlés elvileg nem zárkózik el a bérbeadástól, azonban míg a bérleti feltételeket nem ismeri, ez ügyben érdemileg nem határozhat.

77. Mindkét közgyűlésünk jegyzőkönyvének kinyomatása elrendeltetett.

78. Jelen jegyzőkönyv hitelesítésével elnökséget, a jegyzői kart és a közgyűlés Nagykaposon lakó tagjait bizta meg a közgyűlés.

Meghitelesített Nagykaposon 1930 évi aug. hó 29-én.

Jegyezték az egyes pontokat :

Kömives Sándor papi főjegyző: 41 , 42., 43., 44., 45., 46., 47., 48., 50., 51., 53 , 54., 55., 55 b), 57., 57 b), 58., 59., 60 , 61., 62., 63 , 64., 65 , 66., 67., 70., 71., 72., 73., 74., 75., 77 , 78.

Egyed Béla papi jegyző 76.

Koncz Gyula v. főjegyző a 49, 68 a), b), c), d), 69.

Móré Gábor v. jegyző a 49, 68 a), b), c), d) pontokat.

II. Birósági ügyek.

1. Hornyák Mihályné őrdarmai lakos stólaügyben keresetével világi bíróság elé utasított.

2. Pataki Pálné panasza folytán Gecse Géza gálócsi lelkészt intésre itéli és az általa felvett 1000 K visszafizetésére kötelezi a bíróság.

3. Időszaki bíróság tagjai : Rendes tagok : Elnökség : dr. Magda Sándor, Nyomorkay Sándor, Ujlaki Sándor, Kovács Dániel és dr. Kiss Bálint tanácsbírák.

Póttagok : Maksa József, Szakal István, Hegyi György, Verebélyi József és dr. Herczegh Károly tanácsbírák.

Tárgymutató.

41. A gyűlés megnyitása.
42. Javaslat új egyh. közalap létesítésére.
43. Megalakulás.
44. Távolmaradásukat igazolók.
45. Birósági gyűlés időpontjának kitűzése.
46. Szavazatbontó bizottság jelentése.
47. Az új egyházmegyei aljegyzők beiktatása.
48. Tanügyi bizottsági elnök jelentése.
49. Salamoni tanítóválasztás.
50. Pallói lelkészi díjlevél.
51. Erdélyi Mihály segédlelkész bekebelezése.
52. Szirénfalvai iskola ügye.
53. Tarnóci lelkész nyugdíjaztatása.
54. Tarnóci és őrdarmai hitoktatás.
55. Csapi egyház adóssága és amortizációs kölcsöne.
56. Az egyházmegyei irattár elhelyezése.
57. Jelentés az egyházmegyei irattárról és könyvtárról.
58. Pallói és szeretvai számadás.
59. Jelentés a zahari gondnoki számadásról.
60. Jelentés az őrdarmai egyházi vagyonról.
61. A pallói lelkészfizetés megosztása.
62. Ásványi egyház tűzkár elleni biztosítása.
63. Ungvári föld bérszerződése.
64. Szürtei egyház segélykérvénye.
65. Segélyegyleti előterjesztés.
66. Pallói új adókulcs.
67. Pallói rk. adókiivetés.
68. Szürte, Szirénfalva, Sárosmező, F.-röcse rk. adókiivetései.
69. Böszörményi Zoltán szabadsága.
70. Pataky Pálné panasza.
71. Karabélyos Géza kántorképesítő vizsgája.
72. Kerek János pallói lakos felebbezése.
73. Tarnóci beszolgálás.
74. Esperesi körlevelek.
75. Egyházker. képviselők.
76. Szeretvai iskola.
77. A jegyzőkönyv kinyomatása.
78. Hitelesítés.

